

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

„Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”
"Co-financed by the Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland"

BIULETYN INFORMACYJNY 1991

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY W KANADZIE
I BIBLIOTEKA POLSKA
im. Wandy Stachewicz

3479 Peel Street, McGill University
Montreal, PQ, H3A 1W7
Tel.: (514) 398-6978

BIULETYN INFORMACYJNY

1991

Redakcja

Józef Lityński i Stefan Władysiuk
Anna Giżycka

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY W KANADZIE
I BIBLIOTEKA POLSKA
im. Wandy Stachewicz

3479 Peel Street, McGill University
Montreal, PQ, H3A 1W7
Tel.: (514) 398-6978

OD REDAKCJI.

Zespół Redakcyjny dziękuje wszystkim Członkom Instytutu za nadesłanie materiałów dotyczących działalności naukowej i społecznej w roku akademickim 1990/91.

Mamy nadzieję, że kontynuacja rubryki "Z działalności członków" spotka się z przychylnym przyjęciem i pozwoli na szerszą wymianę doświadczeń.

Chętnie przyjmujemy wszelkie uwagi dotyczące tej publikacji. Sugestie i propozycje Państwa będą uważnie rozpatrzone przy opracowaniu następnego biuletynu.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY ŻYCZY WSZYSTKIM CZŁONKOM WIELU SUKCESÓW
W PRZYSZŁYM ROKU AKADEMICKIM.

S P I S T R E Ś C I

OD REDAKCJI

Spis treści.....	3
Działalność Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie	4
Działalność Biblioteki Polskiej im.Wandy Stachiewicz	6
Lista odczytów.....	9
Działalność członków	11
Nowi członkowie.....	25
<i>Z żałobnej karty.....</i>	
Ludwik Kos Rabcewicz Zubkowski.....	26
Alicja Poznańska-Parizeau.. ..	28
Alba Taylor.....	29
List z kancelarii Prezydenta RP.....	30
Józef Lityński	
<i>Narodziny Trzeciej Rzeczypospolitej</i>	31
Lista ofiarodawców.....	37
Ogłoszenia reklamowe	
<i>Polonijna Kasa Kredytowa.. ..</i>	40
<i>Polska Fundacja Społeczno-Kulturalna.. ..</i>	41
Activities of the Polish Institute during the academic year 1990/91.....	42
Activities of the Polish Library during the academic year 1990/91.....	44
Les activites de l'Institut Polonais des Arts et des Sciences au Canada pour l'annee 1990/91.....	46
Les activites de la Bibliotheque Polonaise en 1990/1991.....	47

**DZIAŁALNOŚĆ POLSKIEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO W KANADZIE
W ROKU AKADEMICKIM 1990/91**

Dzięki ogromnym zmianom jakie, zaszły ostatnio w Polsce, Instytut miał możliwość prowadzenia kontaktów z demokratycznymi instytucjami w Kraju. Jesienią 1990 roku wygłosił odczyt w Instytucie znany obrońca z procesów politycznych lat osiemdziesiątych oraz uczestnik w procesie morderców księdza Jerzego Popiełuszki senator RP, Edward Wende. Przedstawił on sytuację polityczną w Polsce w przededniu wyborów prezydenckich.

Tematem większości odczytów w Instytucie (odbyło się ich w minionym roku 11) były zmiany zachodzące w Polsce, zarówno na polu ekonomicznym jak i politycznym. Przemawiał na ten temat inż. Leszek Chelmiński i doradca byłego Ministra do Spraw Współpracy z Zagranicą, Michał Malawski.

Dokładne sprawozdanie z uroczystości przekazania insygniów władzy państwowej nowemu prezydentowi RP, Lechowi Wałęsie zdał uczestnik tej ceremonii, prezes Instytutu prof. J. Lityński. Relacja wzbogacona była projekcją videokasety nakręconej podczas tej uroczystości w Warszawie.

Wśród odczytów na inne tematy na wyróżnienie zasługiwał odczyt doc. Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej dr Lecha Kłosiewicza na temat różnych koncepcji rewaloryzacji zabytków w Polsce.

Dla uczczenia dziesięciolecia NSZZ "Solidarność" w Instytucie odbyła się wystawa prac fotograficznych autorstwa Anny Beaty Bławdziewicz. Była to pierwsza w dziejach Instytutu impreza organizowana wspólnie z Konsulatem Generalnym RP w Montrealu.

O zmianach w stosunkach pomiędzy tymi instytucjami świadczą odwiedziny Instytutu przez Konsula Generalnego RP w Montrealu Wacława Tomkowskiego, oraz Konsula Generalnego RP w Toronto, Andrzeja Brzozowskiego jesienią 1990 roku.

W odpowiedzi na gratulacje jakie przesłał Prezes Instytutu nowo wybranemu Prezydentowi RP, Lechowi Wałęsie, Instytut otrzymał podziękowanie z Gabinetu Prezydenta (patrz str.30)

Starania i wysiłki Instytutu w roku minionym skierowane były podobnie jak i w latach poprzednich na zbieranie funduszy na przeprowadzaną modernizację Biblioteki Polskiej. Akcja ta kontynuowana przez Komitet Pomocy Bibliotece spotkała się z życzliwym przyjęciem ze strony Polonii kanadyjskiej a zwłaszcza montrealskiej. Ogólnie zebrano prawie \$ 20,000 od 214 osób i instytucji polonijnych. (patrz lista ofiarodawców na str.37)

Oprócz powyższych działań, Instytut wspierał również inne akcje jak np.: propagowanie pośród członków wyjazdów do Polski w ramach programów organizowanych zarówno przez agendy rządowe jak i przez wielki business oraz przez ONZ.

Jak co roku Instytut brał udział w organizowaniu Letniego Uniwersytetu Kultury Polskiej w Rzymie.

Polski Instytut Naukowy w Kanadzie kontynuuje stałą współpracę z podobnymi placówkami naukowymi w innych krajach : Polskim Instytutem Naukowym w Ameryce , Polskim Ośrodkiem Społeczno-Kulturalnym w Londynie, Instytutem im. Piłsudskiego w Nowym Jorku, Towarzystwem Historyczno-Literackim w Paryżu i innymi. Ważnym elementem tej współpracy jest wymiana publikacji. Na terenie Kanady Instytut współpracuje z Kongresem Polonii Kanadyjskiej, SPK i innymi organizacjami polonijnymi.

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY W KANADZIE. ODDZIAŁ W OTTAWIE

Zarząd PINK w Ottawie, po nagłej śmierci prezesa, prof. L. Kosa-Rabcewicz-Zubkowskiego w dniu 12 stycznia 1991 r. po powrocie z zebrania Zarządu Głównego w Montrealu, kierowany jest przez dotychczasowego vice-prezesa dr. inż. A. M. Jabłońskiego.

W ostatnim roku akademickim Oddział Ottawski współpracował z szeregiem organizacji polonijnych jak KPK, SPK Koło nr 8 i z Północno-Amerykańskim Studium. W roku 1990/91 zorganizowano 12 odczytów i spotkań, które cieszyły się dużą popularnością wśród Polonii. Wszystkie wykłady z wyjątkiem spotkania z prof. J. Lityńskim w dniu 5 lutego 1991 r. i z dr. Janem Oleńskim odbywały się na Uniwersytecie Świętego Pawła w Ottawie (tradycyjne miejsce zapewnione dzięki prezesowi honorowemu Oddziału Ottawskiego prof. dr. Andrzejowi Ruszkowskiemu, który jest profesorem emeritus tego jak i Ottawskiego Uniwersytetu).

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY W KANADZIE. ODDZIAŁ TORONTO.

Dnia 19-go czerwca 1990 roku odbyły się doroczne wybory do Zarządu, w czasie których wybrano nową przewodniczącą Instytutu, Dr. Barbarę Sharratt, wice-przewodniczącą, Dr. Piotra Skerisa, oraz sekretarkę Ewę Karpińską. Poprzedni Zarząd w składzie : prezes dr Bogorya, vice-prezydent dr Stanley zdał sprawozdanie ze swojej działalności. W zeszłym roku Instytut prowadził z sukcesem szereg odczytów: profesora Jerzego Wojciechowskiego, Barbary Wachowicz, profesora A. Kawczaka, oraz współpracował ze Stowarzyszeniem Polskich Inżynierów. Powiększyło się znacznie grono członków Instytutu w Toronto. Postanowiono też opublikować książkę, drugi tom "Essays in Polish History and Culture" poświęconej śp. pamięci profesor Iwonie Grabowskiej, której odejście jest wielką stratą dla Instytutu.

Wszyscy zainteresowani działalnością Torontańskiej Sekcji Instytutu proszeni są o zgłoszenie się do Dr. Barbary Szaratt, na adres Kongresu Polonii Kanadyjskiej w Toronto.

* * *

PIN z żalem powiadamia o odejściu z naszego grona zasłużonych członków : prof. Ludwika Kos-Rabcewicz-Zubkowskiego, pisarki Alicji Poznańskiej-Parizeau oraz malarki i rzeźbiarki Alby Taylor.

Prof. Hanna M. Pappius
Hgr Stefan Władysiuk

**DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI POLSKIEJ im. WANDY STACHIEWICZ
W ROKU AKADEMICKIM 1990/91**

W minionym roku praca w Bibliotece uległa ponownemu usprawnieniu poprzez zakup dodatkowego komputera. Umożliwia to przyśpieszenie dalszego przekatalogowywania naszego księgozbioru. W ramach wcześniejszej umowy z dyrekcją Biblioteki Uniwersytetu McGill, ważniejsze nasze książki są katalogowane według norm obowiązujących na McGillu i włączane do uniwersyteckiego komputerowego katalogu z zaznaczeniem, że znajdują się one w "Polish Institute Library." Opisów takich jest już ponad 1200 i liczba ich stale wzrasta. Równolegle wszystkie nasze nowe nabytki z literatury popularnej są wpisywane do naszego wewnętrznego komputerowego katalogu. Ten pomyślny rozwój Biblioteki, był możliwy tylko dzięki funduszom zebranych w dorocznej akcji zbiorkowej oraz zwiększonym dotacjom od Fundacji "Millenium", Polskiej Fundacji Społeczno-Kulturalnej oraz Fundacji im. A. Mickiewicza.

Wobec astronomicznego wzrostu cen książek w Polsce, stałą naszą troską jest dostateczne uzupełnianie naszego księgozbioru. W związku z tym jesteśmy specjalnie wdzięczni pani Oldze Krzyżkowskiej, długoletniej i bardzo oddanej naszej wolontariuszce za utworzenie w tym roku funduszu w wysokości 10,000 dolarów, z którego coroczne oprocentowanie ofiarodawczyni przeznaczyła na zakup książek do Biblioteki. Ten tak hojny dar przyczyni się do stałego zwiększania naszych zbiorów.

Innym poważnym źródłem nowych książek są jak zawsze dary od osób prywatnych oraz wydawnictw, te ostatnie dzięki osobistym kontaktom kustosa biblioteki pani Wandy Stachiewicz. Wśród wydawnictw przysyłających nam egzemplarze okazowe znajdują się: Instytut Literacki w Paryżu, Towarzystwo Historyczne w Rzymie, Polska Fundacja Kulturalna w Londynie oraz "Znak" w Krakowie.

Wśród darów w roku ubiegłym, szczególnie cenne były książki otrzymane od pani Wandy Stachiewicz. Inni nasi hojni ofiarodawcy to: pp. Grabowscy - kolekcja starych rycin; pani Róża Tarnowska, która podarowała nam dalszą część księgozbioru swego męża Artura hr. Tarnowskiego, książki podarowane przez Konsulat Generalny RP w Montrealu, dar książek od pani Gabrieli Knobelsdorff z Florydy. Z wartościowszych nabytków na uwagę zasługuje "Sejmowe" wydanie dzieł Adama Mickiewicza, dar pani Wandy Poznańskiej.

Dzięki podłączeniu się do głównego komputera Uniwersytetu McGill, biblioteka ma dostęp do tak zwanej "poczty elektronicznej". Za jej pośrednictwem otrzymujemy codziennie bieżący serwis informacyjny z Polski tzw. "Donosy".

Kolejnym naszym zamierzeniem w najbliższej przyszłości

jest rozpoczęcie projektu zastępowania starych czasopism mikrofilmami. Dar mikrofilmów z Biblioteki Narodowej w Warszawie, uważamy za rozpoczęcie tego programu.

Obecnie liczba regularnych czytelników przekroczyła 1200. W minionym roku do Biblioteki zapisało się 150 nowych członków. W sumie w okresie ostatnich 12 miesięcy wypożyczono ponad 15,500 książek. Do księgi inwentarzowej wpisano ponad 1,200 pozycji. Skatalogowano łącznie 900 książek. Do katalogu komputerowego biblioteki wpisano 1400 tytułów.

W związku z ogromnymi zmianami ekonomicznymi w Europie Środkowo-Wschodniej w ostatnich latach, ze zbiorów biblioteki korzystali miejscowi przedstawiciele handlu i przemysłu zainteresowani rozpoczęciem własnych inwestycji w Polsce. Również biblioteka odwiedzana była przez konsultantów udających się do Polski w ramach programów rządu kanadyjskiego dla pomocy Polsce.

Dwukrotnie w minionym roku Biblioteka uczestniczyła w kiermaszach organizowanych przez Polonię montrealską. Ze sprzedaży dubletów książek łącznie uzyskano prawie \$ 2,000. Oprócz tego prowadzono akcję propagowania Biblioteki pośród Polonii.

W ramach współpracy ze szkołami sobotnimi, zorganizowano kilkakrotnie zajęcia dla dzieci w Bibliotece. Urządzono również wyjazdową wypożyczalnię książek dla jednej z odleglejszych szkół sobotnich.

Biblioteka Polska z Fundacją Społeczno-Kulturalną przystąpiła do rozsyłania do bibliotek w całej Kanadzie katalogu wystawy polskiego malarstwa która odbyła się przed kilku laty z okazji przyjazdu papieża Jana Pawła II do Kanady, w ratuszu miasta Montreal. Pięknie wydany w 3 językach katalog jest doskonałym środkiem reklamowania kultury polskiej w każdym środowisku.

Działalność Biblioteki opiera się w znacznej mierze na ofiarnej pracy Pań wolontariuszek. Od lat prowadzeniem wypożyczalni zajmują się panie Anna Baryga, Alicja Basik, Wanda Gala, Izabella Pieniążek, Halina Tokarska, Janina Stefanicka oraz Wanda Maciejewska. Przy prowadzeniu księgi inwentarzowej, włączaniu kart książek i katalogowych pracowały panie: Janina Lankau, Hanna Szymańska, Janina Kędzierska. Wpisywaniem informacji do komputerowej bazy danych zajmują się panie: Anna Czerwińska, Teresa Zóltowska i Halina Czakańska. W pracach biurowych pomagają panie Marieta Brzeska i Anna Giżycka. O estetyczny wygląd Biblioteki dba pani Teresa Brodowska. Pani Olga Krzyczkowska służy swymi kontaktami osobistymi i radą przy zakupie książek. W zainstalowaniu dodatkowych regałów pomógł nam pan Ryszard Snarski.

Bibliotekarz Stefan Władysiuk zajmuje się gromadzeniem i selekcją materiałów, udzielaniem informacji, katalogowaniem oraz koordynacją pracy wolontariuszek. Bibliotekarka pani Zosia Bogdańska jest odpowiedzialna za katalogowanie naszych książek na McGillu.

Funkcję dyrektora Biblioteki od lat trzech piastuje wiceprezes Instytutu prof. Hanna M. Pappius; będąc odpowiedzialną jednocześnie za kontakty z Uniwersytetem McGill, i za kierownictwo Komitetu Pomocy Bibliotece. Założycielka i wieloletni

kustosz pani Wanda Stachiewicz nadal służy swymi cennymi radami, propagując naszą placówkę w polskim i kanadyjskim środowisku.

Biblioteka utrzymuje kontakty z podobnymi placówkami w Polsce i na emigracji oraz z kanadyjskimi i amerykańskimi instytucjami interesującymi się sprawami Europy środkowo-wschodniej. Biblioteka była reprezentowana przez panią Zofię Bogdańską na Zjeździe Sławistów w Waszyngtonie w listopadzie 1990 r., gdzie przedstawiła referat poświęcony polskim bibliotekom w Kanadzie środkowo-wschodniej.

Ze względu na charakter naszej instytucji, zależy nam bardzo na ścisłych kontaktach z bibliotekami w kraju. Obecnie, w wyniku ogromnych zmian które zaszły w Polsce jest możliwe prowadzenie pełnej takiej współpracy. Latem ubiegłego roku podczas swojej wizyty w Polsce, bibliotekarz Stefan Władysław odwiedził Bibliotekę Narodową w Warszawie gdzie omawiał możliwości dalszej współpracy pomiędzy obiema bibliotekami. Kontakty te już owocują zwiększoną wymianą książek, czasopism a obecnie mikrofilmów polskich czasopism.

Podczas obrad Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, która odbyła się w Rzymie we wrześniu 1990 r., wolontariuszka pani Janina Lankau odczytała uczestnikom swój artykuł o roli Biblioteki jako ośrodka w życiu Polonii kanadyjskiej.

Biblioteka Polska pragnie złożyć podziękowania Zarządowi Polonijnej Kasy Kredytowej za sfinansowanie druku zakładki do książek. Również dziękujemy redaktorom gazet polonijnych za pomoc w propagowaniu naszej tradycyjnej już Jesiennej Zbiórki na Bibliotekę.

Czytelnia i Wypożyczalnia Biblioteki czynna jest w :

poniedziałki	od 10-tej do 20-tej.
czwartki	od 16-tej do 20-tej.
soboty	od 14-tej do 20-tej.

Czytelnia i serwis informacyjny czynne są codziennie z wyjątkiem niedziel, od 10-tej do 17-tej.

BITNETowy adres "electronic mail" Biblioteki Polskiej
CXSW@MUSICA.MCGILL.CA

**LISTA ODCZYTÓW ZORGANIZOWANYCH PRZEZ P.I.N.K.
W SEZONIE 1990/1991**

MONTREAL

1. 30.05.1990 Odczyt docenta Lecha Kłosiewicza pt. :
"Różne koncepcje rewaloryzacji zabytków po
1945 roku".
2. 19.09.1990 Odczyt prof. Andrzeja Kawczaka pt. "
" *Political Divisions in Poland and
Neighboring Countries* ".
3. 12.10.1990 Odczyt senatora R.P. Edwarda Wende pt. :
" Aktualna sytuacja polityczna w Polsce".
4. 27.10.1990 Odczyt prof. Andrzeja H. Mrożewskiego
pt.: "Twórczość graficzna Stefana Mroże-
wskiego".
5. 23.11.1990 Odczyt prof. Barbary Sharratt pt. : "Echa
stanu wojennego w poezji polskiej".
6. 14.12.1990 Odczyt inż. Leszka Chełmińskiego pt. "
Obecna sytuacja w Polsce, refleksje z
wyborów prezydenckich".
7. 16.02.1991 Odczyt Prezesa Instytutu, prof. Józefa
Lityńskiego pt. "Od Drugiej do Trzeciej
Rzeczypospolitej - relacja z przekazania
insygniów władzy państwowej nowemu
Prezydentowi RP w dniu 24 grudnia 1990".
8. 09.03.1991 Odczyt mgr. Michała Malawskiego pt. : "
Plan Bałcerowicza po roku - sukces czy
porażka".
9. 23.03.1991 Odczyt prof. Antoniego Maczaka pt. :
"Rzeczypospolita Polsko-Litewska - czym
różniliśmy się od innych krajów Europy".
10. 11.04.1991 Odczyt dr. Marka Ciesielczyka pt. : "
Czy pierestrojka przetrwa do roku 1993, czyli
o cykliczności rozwoju i niezmienności
istoty systemu komunistycznego".
11. 20.04.91 Odczyt Gabrieli Górskiej pt.: "Literatura
science-fiction - szansa niewykorzystana"

Spotkania Dyskusyjnego Klubu Video:

1. 28.06.1990 Pokaz filmu pt. "Bo wolność krzyżami się
mierzy, Generał Anders i jego żołnierze".
Impreza zorganizowana z Stowarzyszeniem
Techników Polskich w Kanadzie.

WYSTAWY

- 09.06.1990 - 22.06.1990 - Wystawa prac Emila Jaworskiego
- 08.12.1990 - 22.12.1990 - Wystawa prac fotograficznych Anny
Beaty Bohdziewicz pt. "X lat NSZZ
"Solidarność". Wystawa organizo-
wana przy współudziale Konsulatu
Generalnego RP w Montrealu.

OTTAWA

1. 15.05.1990 Odczyt prof. dr. J. Lityńskiego pt.: "Problem granic Polski w obecnej sytuacji geopolitycznej".
2. 24.09.1990 Odczyt prof. dr. W. Uruszcza pt.: "System władzy w Polsce w okresie odrodzenia".
3. 03.10.1990 Odczyt dr. J. Oleńskiego pt. "Badania statystyczne sytuacji społeczno-ekonomicznej Polski".
4. 11.10.1990 Odczyt prof. dr. A. Kawczaka pt.: "Przemiany i podziały polityczne w Europie środkowo-wschodniej".
5. 30.10.1990 Odczyt doc. dr. T. Szurskiego i mgr. J. Figarskiego pt. "Warunki prawne zagranicznych inwestycji w Polsce".
6. 27.11.1990 Odczyt prof. dr. T. Grygiera pt.: "Chiny : prawo, nauka i ludzie".
7. 22.01.1991 Odczyt mgr. I. Ziemby pt. : " Koniec pewnej emigracji - uwagi o uchodźcach w Republice Federalnej Niemiec".
8. 05.02.1991 Odczyt prof. dr. J. Lityńskiego pt. "Prez-kazanie symboli II Rzeczypospolitej prezydentowi Lechowi Wałęsie (wykład urządzony wspólnie z SPK, pokaz video)".
9. 26.02.1991 Odczyt prof. dr. Cz. Blocha pt. : " Wpływ historii na świadomość narodową i rozumienie dziejów".
10. 01.03.1991 Odczyt dr. A. M. Kobosa pt. : " Polska na starych mapach".
11. 16.04.1991 Panel na temat post-totalitarnego społeczeństwa w Polsce pod przewodnictwem prof. dr. A. Podgóreckiego (wspólnie ze Studium).
12. 23.04.1991 Odczyt mgr. inż. R. Jentysa pt. "Projekt renowacji wzgórza Parlamentu w Ottawie" (pokaz video).

**DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA, ZAWODOWA I SPOŁECZNA CZŁONKÓW W ROKU
AKADEMICKIM 1990/1991**

PROF. YVONNE BOGORYA-BUCZKOWSKA

Dziekan i wice-prezydent Canadian School of Management, Fellow of the Royal Academy (Arts).

Dr. Yvonne Bogorya stworzyła ciekawy program wymiany naukowej z Polską - "Education & Training Programs for Poland". W ramach tego programu kanadyjscy wykładowcy i nauczyciele wyjeżdżają na kontrakty do Polski aby nauczać języka angielskiego albo wyklądać różne przedmioty z zakresu 'management'. Do tej pory wysłani zostali nauczyciele do tzw. 'Colleges of English' sponsorowanych przez the Task Force on Eastern Europe w Otawie i przez Ministerstwo Edukacji w Polsce, a także na Uniwersytet Warszawski, Politechnikę Warszawską i Politechnikę Rzeszowską. Program spotkał się z dużym poparciem Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Ambasady Polskiej i Kanadyjskiej oraz Toronto City Hall. W ramach pomocy szkołom i uniwersytetom wysłano 2,000 podręczników i książek w języku angielskim.

Dr. Bogorya zapoczątkowała też projekt współpracy pomiędzy Canadian Urban Institute i Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej w Polsce. Została też wybrana przewodniczącą Sekcji Współpracy z Polską i członkiem Zarządu Głównego Polonii Kanadyjskiej. Wykłada grupie 115 dyrektorów z Łotwy, Estonii i innych republik radzieckich w programie Canadian School of Management, Canadian - Latvian Management Clubs and International Diversified Inc.

Wydała artykuł "Women in Developing Countries: An International Perspective", Journal of the Canadian Society for Comparative Study of Civilizations., Vol. 5, 1990.

DR.H.C. TEODOR J.BLACHUT

Najpoważniejszym projektem ,którym zajmował się dr T.Blachut, wymagającym również osobistych wkładów pieniężnych , było sformułowanie programu naukowo-przemysłowego dla Polski w dziedzinie dyscyplin geodezyjnych. Podczas swego pobytu w kraju, dr Blachut spotkał się na życzenie Zarządu Royal Society of Canada z prezydium PANu. W wyniku tych spotkań w połowie maja przyjeżdża do Kanady prof.Roman Ciesielski.

Opracowana pod red. dr Blachuta i przy współautorstwie prof. R.Burkhardta książka, pod oryginalnym tytułem "Historological Development of Photogrammetric Methods and Instruments", doczekała się w zeszłym roku szóstego tłumaczenia i publikacji w języku polskim . Siódme wydanie jest obecnie w druku w Grecji.

Dr Blachut wziął udział w sympozjum zorganizowanym przez Międzynarodowe Towarzystwo Fotogrametyczne na wyspie Rodos wygłaszając prelekcję pt."Sense and Nonsense in our Discipline and Profession". Tekst w tłumaczeniu polskim został opublikowany w "Przeglądzie geodezyjnym" w Warszawie w grudniu 1990 r.

Jako "managing editor" grupy członków Polskiego Instytutu-

Kaszuby" doprowadził do ukończenia opracowania książki poświęconej Kaszubom Ontaryjskim. Ta bogato ilustrowana praca zatytuowana "Proud Heritage - Ontario's Kaszuby" ukaże się w połowie 1991 roku.

SOPHIE BOGDANSKI

Magister bibliotekarstwa, bibliotekarka w Bibliotece Polskiej w Montrealu. W minionym roku kontynuowała przekatalogowanie książek ze zbioru Biblioteki w system komputerowy Uniwersytetu McGill, MUSE.

W lipcu 1990 uczestniczyła w konferencji bibliotekarzy slawistycznych na Uniwersytecie Cambridge w Anglii. Na konferencji American Studies for the Advancement of Slavic Studies, odbytej w listopadzie 1990 r. w Waszyngtonie, jako członek panelu poświęconego polskim zbiorom w Polsce i w Ameryce Północnej, wygłosiła referat pt. "Polskie zbiory biblioteczne w Kanadzie środkowo-wschodniej - cele i zadania"

DR. OLGIERD W. BRZESKI

Były prezydent a obecnie vice-prezes rady nadzorczej firmy Sandoz. Kontynuował prace archeologiczne grodziska piastowskiego w Grzybowie koło Wrześni. Dokopano się tam do dobrze zachowanych konstrukcji drewnianych, oraz znaleziono dużo ułamków ceramiki, kościane i parę żelaznych wyrobów.

Założył Polsko-Kanadyjską Izbę Handlową mającą na celu popieranie inwestycji kanadyjskich w Polsce, rozwijanie handlu i pomoc w kształceniu menadżerów w Polsce.

Był członkiem Misji Rządu Quebecu do Polski na której czele stał Minister John Ciaccia.

PROF. DR. BOHDAN D.H. CZARNOCKI

socjolog, społecznik. Od czerwca 1989 r. pracuje nad wykorzystaniem dla odbudowy gospodarki Polski, kwalifikowanych Polaków zamieszkujących kraje anglosaskie. W zimie 1989-1990 r. przeprowadzał wstępną rekrutację w Kanadzie i USA, z pomocą KPK, KPA, Studium do Spraw Polskich, Canadian School of Management i innych.

Uczestniczył w audycjach "Polska nas potrzebuje" radia CFMB, Montreal. Do stycznia 1991, reprezentował w Kanadzie Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej (Warszawa). Obecnie przygotowuje program "Dyskretny Doradca" pod auspicjami Krajowego Sejmiku Samorządu Terytorialnego ze współpracą Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej (TWWP) i innych. Upoważniony jest przez TWWP do rozwijania w ich imieniu współpracy z zagranicą.

Od sierpnia 1990 do kwietnia 1991 r. przebywał w Polsce, gdzie objechał ponad 40 ośrodków samorządowych, wygłaszał prelekcje, złożył szereg raportów 'wewnętrznych' oraz opublikował wywiady i artykuły, m.in.:

"Zaniedbana reforma" w tygodniku samorządowym Wspólnota (1991 III, #52:7)

"Dobre rady z Kanady" Wspólnota (1991 I, #43:1)

"Demokracja sama nie przyjdzie" w miesięczniku dyskusyjnym Konfrontacje (1991 VI, #39)

Udzielał wywiadów prasie lokalnej, lokalnym stacjom Polskiego

Radia w Olsztynie, Rzeszowie, Zielonej Górze, w programach ogólnopolskich I i IV ; Radiu "Solidarność" trzykrotnie ; oraz Telewizji Polskiej w programie "Rzeczpospolita samorządna".

PROF. TEODOR F. DOMARADZKI

Profesor zwyczajny (emerytowany) Uniwersytetu Montrealskiego, Slavist Emeritus (tytuł przyznany przez Związek Slawistów i Specjalistów Wschodniej Europy- CASESEC), polonista, komparatysta literacki, pisarz, publicysta, dyrektor Instytutu Cywilizacji Porównawczych oraz Centrum Badań Polskich w Montrealu. W roku akademickim 1990/91 uczestniczył w całym szeregu naukowych zjazdów i konferencji krajowych i międzynarodowych.

Oto główne z nich :

- XIII Konferencja Międzynarodowej Rady Muzeów Literackich odbyta w Warszawie na Zamku Królewskim w dniach 23-29 września 1990 roku. Zgromadziła ona delegacje z różnych krajów świata, złożone z muzeologów i komparatystów literackich. Prof. T.F. Domaradzki był jedynym przedstawicielem kanadyjskim. Wygłosił referat pt. "Quelques aspects de l'affirmation du passe litteraire canadien aux accents romantiques-monuments et maisons dedies aux auteurs francophones et anglophones canadiens choisis". Tekst tego eseju ukaże się niebawem w druku (Akta Konferencji). Jedną z konsekwencji uczestnictwa Kanady w konferencji stało się przyjęcie "Muzeum Louis Hemon w Peribonco" do Związku Międzynarodowego Muzeów Literackich.

- Zebranie specjalne PEN-Clubu poświęcone sprawie niezależności pisarza; prof. T.F. Domaradzki rozwinął w formie dygresji swoje uwagi na temat elementów obcych etnicznie jakie wprowadzają do Kanady pisarze o rodowodzie i doświadczeniu z innych krajów, wzbogacając swoją twórczością literaturę Quebecu . Zebranie odbyło się w listopadzie 1990 roku.

- Walne zebranie w piętnastolecie Canadian International Academy of Humanities and Social Sciences. Prof. T.F. Domaradzki zreferował prace naukowe i wydawnicze Instytutu Cywilizacji Porównawczych w Montrealu. Wypada tutaj wspomnieć, że po nagłej śmierci prof. L.K.Z. Rabcewicza 11.01.1991, prof. T.F. Domaradzki objął tymczasowe przewodnictwo tej instytucji. Na walnym zebraniu prof. T.F. Domaradzki został po raz dwunasty wybrany na stanowisko pierwszego wiceprezesa Akademii.

- Zebranie literackie PEN-Clubu International, CCF, poświęcone twórczości ś.p. Alicji Poznańskiej-Parizeau. Oprócz wspomnienia okolicznościowego, prof. T.F. Domaradzki napisał trzy eseje o wartościach jej twórczości, zwłaszcza o zaletach literackich cyklu powieści polskich.

W styczniu 1991 roku, Instytut Cywilizacji Porównawczych w Montrealu opublikował książkę pt. "Personnalites Ethniques au Quebec"; redaktorem naczelnym, współautorem oraz kierownikiem badań jest prof. T.F. Domaradzki. Książka spotkała się z bardzo życzliwym przyjęciem. Świadczy o tym przede wszystkim opinia ministra wielokulturowości i obywatelstwa rządu federalnego - Gerry Weinera. Napisał on, że jest to publikacja "bardzo użyteczna i dobrze uwypuklająca wkład osobistości pochodzących z różnych grup etnicznych" do wspólnej kultury kraju.

Otrzymane ostatnio odznaczenia:

- "Zarząd Główny Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza w uznaniu zasług położonych przez prof. T.F. Domaradzkiego na polu badań w zakresie nauki o literaturze oraz w dziedzinie kontaktów kulturalnych polsko-kanadyjskich przyznał Mu medal wybitny z okazji setnej rocznicy powstania Towarzystwa." (z pisma prezesa Towarzystwa - prof. dr Z. Libery, W-wa dn. 15.10.1990).

- Prof. T.F. Domaradzki otrzymał od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Wałęsy order Polonia Restituta (Krzyż Kawalerski). Nadanie to zostało zatwierdzone przez rząd kanadyjski. Uroczystość dekoracji- Montreal, dn. 28.03.1991.

DR ANDRZEJ M. GARLICKI

Inżynier mechanik, kawaler Orderu Kanady, kapitan Royal Canadian Engineers, Guest Research Scientist of the National Research Council of Canada (NRC), wiceprzewodniczący Steering Committee of the Symposia of Engineering Applications of Mechanics (EAM/ATM - organizowanych co drugi rok w latach parzystych), sekretarz Train Dynamics and Landing Damage Committee, starszy doradca do spraw zewnętrznych Zarządu Głównego Kongresu Polonii Kanadyjskiej (KPK), wiceprezes w Ottawie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kanadzie (SPK).

30 maja 1990 roku otrzymał medal (jeden z trzech) wybitny z okazji 10-symozjum EAM/ATM, odbywającego się w tym czasie na Uniwersytecie Queen's (Kingston, Ont.), za "wybitne zasługi w zastosowaniu mechaniki w inżynierii". 14 listopada 1990 roku został wyróżniony przez NRC, na uroczystym przyjęciu "President's Commendations 1990", na którym był gościem honorowym, jako specjalnie zasłużony pracownik ("special achiever") roku 1989/1990. Była to pierwsza tego rodzaju uroczystość w 75 letniej historii NRC.

13 listopada 1990 r. wziął udział w konferencji zorganizowanej w Nowym Jorku przez Program Rozwoju ONZ (The United Nations Development Programme - UNDP), na której omawiano program TOKTEN (Transfer of Knowledge Through Expatriate Nationals) w odniesieniu do Polski. Został zaproszony do współpracy w ramach tego programu na terenie Kanady.

Reprezentował KPK i SPK w wystąpieniach na zewnątrz. Brał udział we wszystkich spotkaniach i konferencjach Zarządu Głównego KPK z czynnikami Rządu Federalnego, a przede wszystkim w sprawach związanych z pomocą w Polsce, obroną praw człowieka i imigracją do Kanady. Reprezentował SPK w National Council of Veteran Associations in Canada. Był czynny w zarządach szeregu organizacji polonijnych i kanadyjskich, m.in. jest członkiem Komitetu Obchodu 50-lecia Stowarzyszenia Techników Polskich w Kanadzie i jednym z dyrektorów The Heraldic Society of Canada. Jest redaktorem kwartalnika "SPK w Ottawie."

2 marca 1991 r., podobnie jak i w latach poprzednich, na obiedzie żołnierskim 3rd Field Engineer Squadron (M) (w którym swego czasu był zastępcą dowódcy) wręczył "Proficiency Trophy" swego imienia najlepszemu żołnierzowi roku 1990/91. Nagrodę tę ustanowił 19 kwietnia 1975 roku dla najlepszego

szeregowca (do stopnia kaprała włącznie) tej jednostki.

WANDA S. GARLICKA

Farmaceutka, działaczka społeczna. Była czynna w szeregu organizacji polonijnych, ale gros swej pracy poświęcała :

* Komitetowi Lekarzy i Farmaceutów przy Kongresie Polonii Kanadyjskiej, gdzie w dalszym ciągu od przeszło dziesięciu już lat, pełniła funkcję wiceprzewodniczącej. Komitet swoją działalność koncentrował na wysyłaniu leków i instrumentów medycznych do Polski, kierując przesyłki do Sekcji Charytatywnej Episkopatu Polski, do Centrali Medycznej Polskiej Akademii Nauk, oraz wprost do kilku domów starców.

** Chórowi im. Ignacego Paderewskiego w Ottawie, istniejącego już prawie trzydzieści lat. W dalszym ciągu była prezeską Chóru. Chór występował na uroczystościach polonijnych oraz ogólnokanadyjskich.

3 maja 1990 r. została odznaczona przez rząd RP na Uchodźstwie Złotym Krzyżem Zasługi za zasługi w pracy niepodległościowej i społecznej. 15 sierpnia otrzymała Złoty Krzyż Kombatancki SPK w Kanadzie za zasługi położone w realizacji celów Stowarzyszenia.

JERZY GONERKO

Członek zarządu wielu organizacji polonijnych.

Podczas pobytu w marcu 1990 r. w Polsce brał udział w seminarium Ośrodka Spraw Zagranicznych Senatu i uczestniczył w I Zjeździe Światowym Związku Żołnierzy Armii Krajowej jako obserwator. W maju 1990 został wybrany na Prezesa Koła AK w Montrealu i uczestniczył w Walnym Zjeździe Kongresu Polonii Kanadyjskiej w St. Catherine, Ontario, jako delegat.

Pracuje systematycznie w Komitecie Pomocy Polsce przy KPK jako członek Zarządu Komitetu odpowiedzialny za ekspedycję comiesięcznych wysyłek kontenerowych z zaopatrzeniem medycznym, książkami naukowymi, używaną odzieżą i obuwem.

Uczestniczy w pracach zarządów Polskiej Fundacji Społeczno-Kulturalnej w Montrealu i w Kole Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Montrealu.

Sprawuje funkcje sekretarza Północno Amerykańskiego Studium do Spraw Polskich w Komitecie Planowania. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Polonii Restituta V Klasy.

PROF. ANDRZEJ HAŁASA

Profesor teorii kształtowania znaków graficznych i projektowania systemów komunikacji wizualnych na Université du Québec a Montreal, Departement Design.

Prof. Hałasa brał udział w XIII międzynarodowym Biennale Plakatu 1990, Warszawa, Zachęta; w XIV Międzynarodowym Biennale of Graphic Design, Brno 1990, Czechosłowacja; w XV International Independent Exhibition of Prints, Kanagawa 1990, Japonia; w Biennial Internacional del Cartel en Mexico, 1990. Organizator "Design International 1990" na UQAM, wydział Design poświęcony dorobkom polskich twórców w dziedzinie designu z udziałem Polaków. Zorganizował wystawę plakatów M. Górow-

skiego (profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie) w Centre du Design, UQAM, 1989; wystawę grafiki Franciszka Starowiejskiego w 'La Guilde Graphique' w Montrealu, 1990.

DR. INŻ. ALEKSANDER MACIEJ JABŁOŃSKI

Inżynier budownictwa lądowego, pracownik badawczy w Institute for Research in Construction, National Research Council of Canada w Ottawie. Specjalizuje się w dziedzinie mechaniki konstrukcji, dynamiki budowli i inżynierii sejsmicznej. Vice-prezes ottawskiego oddziału Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie. Ostatnio ogłosił następujące prace i artykuły:

Rainer, J.R., Jabłoński, A.W., Law, K.T., Allen, D.E. "The San Francisco Area Earthquake of 1989 and Implications for the Greater Vancouver Area", Canadian Journal of Civil Engineering, Vol 17, pp. 398-612, 1990.

Jabłoński, A.M., Al-Hunaidi, M.O., Rainer, J.R. "Seismic Evaluation of Concrete Dams", Proceedings of the Annual Conference of the Canadian Society for Civil Engineering, pp. V-846 - V-858, 1990.

Jabłoński, A.M., Law, K.T., Lau, D.T., Pierre, J.-R., Tang, J.H.K. with collaboration of Rainer, J.R., and Allen, D.E., "The 1989 Loma Prieta (San Francisco Area) Earthquake - Site Visit Report", Internal Report No. 594, Institute for Research in Construction, National Research Council of Canada, Ottawa, 125 pages, 1990.

Jabłoński, A.M., "Seismic Hydrodynamic Forces Acting on 2D Models of Gravity Dams", Vols. 1 and 2, Internal Report No. 602, Institute for Research in Construction, National Research Council of Canada, Ottawa, Vol. 1, 21 pages, Vol. 2, 106 pages, 1990.

W październiku 1990 r. dr. inż. A.M. Jabłoński wygłosił odczyt pt. "Earthquakes" w ramach Destiny 2000 - wystawy wiodących firm i uniwersytetów z terenu miasta Ottawy, oraz N.R.C. dla młodzieży szkół średnich całego regionu Ottawa-Carlton.

ALEKSANDRA JAWORCZYKOWSKA

Pedagog - historyk. Otrzymała nagrodę honorową (Honorable Mention) za udział w konkursie "Why I love Canada" ogłoszonym w czerwcu 1990 r., przyznaną przez Commissioner of Official Languages w Ottawie. W przygotowaniu cykl artykułów "Pradzieje Słowian".

PROF. ANDRZEJ KAWCZAK

Profesor filozofii na Uniwersytecie Concordia w Montrealu, Vice-Prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej. W czasie swego pobytu w Polsce (luty-sierpień 1990) 1) wygłosił szereg publicznych odczytów na wyższych uczelniach i w Klubach inteligencji katolickiej; 2) brał udział w pracach Ośrodka Studiów Międzynarodowych przy Senacie i w Komisji Spraw Zagranicznych Senatu; 3) przewodniczył na konferencjach Międzyparlamentarnej Wspólnoty Europy Środkowo Wschodniej w Warszawie 28 czerwca i

22-23 lipca 1990; 4) prowadził seminarium wielodyscyplinarne na temat zastosowań teorii dezintegracji pozytywnej.

W lutym 1990 roku na zjeździe założycielskim World Council of East Central European Communities, składającej się z prezesów światowych federacji uchodźstwa z Europy Środkowo-Wschodniej został wybrany sekretarzem generalnym.

W październiku 1990 roku na walnym Zjeździe Kongresu Polonii Kanadyjskiej w St. Catharines został wybrany wiceprezesem Zarządu Głównego po raz szósty.

Opublikował:

1) Wstęp to książki Kazimierza Dąbrowskiego "Elementy filozofii rozwoju", Warszawa 1989.

2) Artykuł, "Nationalism, Mental Health and Human Development" w antologii "Mental Health in a Changing World", wydanym przez Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej, Warszawa 1990.,

BARBARA KEJNA-SHARRATT

Przewodniczącą sekcji torontońskiej Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie.

Przygotowała referat pt. "Polskie emancypantki" na konferencję Kanadyjskiego Stowarzyszenia Sławistów (CAS) Vancouver, VI.1990.

Uczestniczyła w zebraniach Centre for Russian and East European Studies przy Uniwersytecie Torontońskim, którego jest członkiem.

Opublikowała artykuł o Michale Bułhakowie w Slavic Orientalis. Wygłosiła wykład o poezji stanu wojennego w Polsce w Instytucie Polskim w Montrealu, 23 stycznia 1990.

Zorganizowała serię porównawczą literatur słowiańskich na tegoroczną konferencję Sławistów w Ottawie. Przygotowuje referat na tę konferencję pt. "Włodzimierz Wysockij i Jacek Kaczmarski".

PROF. DR. JERZY KOREY-KRZECZOWSKI

Prezydent Canadian School of Management w Toronto i Honorary Chancellor, Workland Open University. Distinguished Visiting Professor - Business Administration - Floreta Atlantic University; Profesor Administracji Przemysłowej Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie, London, i członek Komisji Doktoratu; Distinguished International Professor, Strategic Management, Center, Buckingham, Anglia; profesor Doctoral Program i członek Board of Trustees, Union Graduate School, Cincinnati, U.S.A.

W ciągu 1990 roku działał aktywnie jako:

1. Członek Rady Narodowej R.P. na Obczyźnie,
2. Prezydent, North American Editorial Board, MCB University Ron, Anglia,
3. Członek Instytutu of Management Consultants, Quebec i Ontario,
4. Fellow, New York Academy of Science, New York,
5. U.S. Academy of Marketing Science,
6. Fellow, Canadian International Academy of Humanities and Social Sciences.
7. American Management Association,
8. Academy of Management - U.S.A.,

9. Inter-American Research Institute,
10. Academy of International Business,
11. Academy of Organizational Sciences,
12. Fellow, Royal Academy of Arts - London,
13. Companion, British Institute of Management,
14. Fellow, Royal Economic Society - U.S.A.,

Działal aktywnie w ciągu 1990 roku jako Członek Rady Koalicji Niezależnych Instytucji Akademickich w Ontario. Przewodniczył ceremoniom graduacyjnym CSM, 22 września 1990 r.

15.X - 20.X - Uczestniczył w kursie dla członków Komisji Akredytujących w U.S.A., Notre Dame University.

2 grudnia 1990 przewodniczył na uroczystościach graduacyjnych Canadian School of Management w Hong-Kongu.

3 i 5 grudnia 1990 wygłosił wykłady w Oxford Institute of Education w Hong-Kongu.

4 grudnia 1990 wygłosił przemówienie na Hong-Kong Politechnic. Przemawiał na Zebraniu Rotary Club w Hong-Kongu w dniu 6 grudnia 1990.

W grudniu 1990 ukazał się w Paryżu nakładem wydawnictwa Editions Dembinski tom wierszy Jerzego Kory-Krzeczowskiego p.t. "Wszędzie i Nigdzie", jako pierwszy tom nowej serii "Poezja ponad granicami". Jest to jego dziesiąty z kolei tom poezji-

LEOPOLD KURCZ

Sekretarz Generalny Vanier College od 1981, członek Canadian Institute of International Affairs od 1978 r. oraz członek Rady Nadzorczej tej organizacji w latach 1983-1987, a od września 1989 wice-przewodniczący, w Royal Canadian Air Force Association 310 Wilno Wing, Od listopada 1989 prezes tej organizacji. Wybrany po raz trzeci Przewodniczącym Komitetu Skarbu Narodowego w Montrealu. Po przekazaniu władz II Rzeczypospolitej na Uchodźstwie na Zamku Królewskim w Warszawie, zgodnie z protokołem podpisanym pomiędzy prezydentami Ryszardem Kaczorowskim i Lechem Wałęsą, o kontynuacji Rady Narodowej do wyborów parlamentarnych pozostaje wiceprzewodniczącym Rady Narodowej w Kanadzie.

PROF. JÓZEF LITYŃSKI

Profesor geografii na Université du Québec a Trois Rivières, prezes PINKu, do grudnia 1990 delegat Rządu RP na Kanadę.

Czerwiec 1990r. - udział w kongresie Société internationale de climatologie, Lanion-Tregastel, Francja; referat pod tytułem "Climats locaux en Pologne".

sierpień 1990 r. - spotkanie z Prezydentem R.P. w Londynie.

sierpień 1990 r. - udział w dyskusji w Meteorologie Nationale w Paryżu na temat wydania map klimatów lokalnych Polinezji i Nowej Kaledonii.

grudzień 1990 r. - udział w uroczystościach przekazania Lechowi Wałęsie, insygniów suwerennej władzy Rzeczypospolitej Polskiej.

PROF. MARIA ŁOŚ

Profesor Department of Criminology, University of Ottawa. Została mianowana Adjunct Research Professor w the Institute of Soviet and East European Studies and oraz w the Criminology and Criminal Justice Program, Carlton University - obie funkcje są honorowe. Została wybrana: Vice-President of the International Research Committee on Sociology of Deviance and Social Control. Opublikowała:

- Maria Łoś (ed.) "The Second Economy in Marxist States", Londyn: Macmillan Press; New York: St. Martin's Press, 1990.
- Maria Łoś, "Prawo i więzi społeczne" w A. Kojder et al. (red.) "Elementy Socjologii Prawa", Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 1990.
- Maria Łoś, "Feminism and Rape Law Reform" in L. Gelsthorpe & A. Morris (eds) "Feminist Perspectives in Criminology". Milton Keynes & Philadelphia: Open University Press, 1990.
- Maria Łoś, "Państwo, prawo i procesy legitymacji w centralno-europejskim dążeniu do demokracji", Kultura i Społeczeństwo (przyjęte do druku).

Wygłosiła następujące referaty:

- "Legitimation, State and Law in the Central European Return to Democracy", International Workshop on Theories in Sociology of Law, Onati, Hiszpania (lipiec 1990).
- "The Struggle Over The Definition of Rape in Canada in the 1980s", XII World Congress of Sociology, Madryt, Hiszpania (lipiec 1990).

PROF. JULIUSZ ŁUKASZEWICZ

Profesor of Mechanical and Aerospace Engineering, Faculty of Engineering, Carleton University Ottawa.

Publikacje:

"The little engines that conk-out repeatedly (and so do the brakes, lights and heating)", The Globe and Mail, 12 styczeń, 1990.

"Development of a high performance trisonic wind tunnel", Proceedings, CSME Mechanical Engineering Forum, 1990, University of Toronto, Toronto, lipiec 1990, pp. 201-206.

Szereg wywiadów dla prasy (The Globe and Mail, Gazette, Financial Times), radio i TV (CBC) na tematy pociągów osobowych w Kanadzie i Europie, samochodów elektrycznych, działalności Dr. G.V. Bulla zamordowanego w Belgii w marcu 1990.

DR IRENA MAZURKIEWICZ-KWILECKA

Uczestniczyła w zebraniach mających na celu ustanowienie ulepszanego systemu nauczania farmakologii dla studentów II roku medycyny Uniwersytetu Ottawskiego. Dr I. Mazurkiewicz-Kwilecka otrzymała tytuł "profesor emeritus" Uniwersytetu Ottawskiego. Obecnie zajmuje się w dalszym ciągu badaniami nad rolą histaminy w mózgu pacjentów cierpiących na chorobę Alzheimera.

PROF. ANDRZEJ S. MICHALSKI

Profesor Wydziału Studiów Hiszpańskich Uniwersytetu McGill. Specjalizacja: średniowieczna literatura hiszpańska, litera-

tura hispano-amerykańska i cywilizacja krajów hiszpańskich. W listopadzie 1990 r. wygłosił odczyt na Uniwersytecie McGill w ramach McGill Medievalists p.t. "Alchemy and Poetry in the 13th Century. Recenzje książek na temat średowiecznej literatury hiszpańskiej na łamach Revista Canadiense de Estudos Hispánicos i Modern Language Review.

PROF. ANDRZEJ H. MROZEWSKI

Bibliotekarz i profesor, Laurentian University w Sudbury, Ontario.

Prowadzi nadal badania nad twórczością Stefana Mrożewskiego. Wygłosił odczyt o artyście w Polskim Instytucie Naukowym w Montrealu (27 października 1990). Napisał dla Canadian Book Review Annual recenzje pamiętników Konstantego Piekarskiego pt. "Escaping Hell", wydanych przez Dundurn Press, Toronto, 1990.

Został przyjęty na członka Towarzystwa Przyjaciół Książki w Warszawie. Został wybrany vice-prezesem Kongresu Polonii Kanadyjskiej, okręg Sudbury, oraz vice-prezesem Sudbury Multicultural Folk Arts Association. Prezes Koła Towarzystwa Przyjaciół KULu w Sudbury. Otrzymał Złoty Medal Skarbu Narodowego i Odznakę Żołnierzy Armii Krajowej b. okręgu Radomsko-Kieleckiego.

CZESŁAW OCHMAN

Wiceprezes Polskiej Fundacji Społeczno-Kulturalnej, Przewodniczący Komitetu Donacji i Zapisów, jeden z członków -założycieli Fundacji.

W roku ubiegłym działalność społeczna Czesława Ochmana skierowana była na propagowanie idei Kwatery Zasłużonych PFSK. Dzięki jego staraniom oraz prezesa Fundacji Zbigniewa Małeckiego i skarbnika Antoniego Jakimika, kapitał Fundacji wzrósł o kwotę \$ 150,000 i zbliża się do pół miliona dolarów. Stawia to Fundację pod względem wielkości na drugim miejscu wśród fundacji polonijnych w Kanadzie.

PROF. HANNA M. PAPIUS

Profesor Wydziału Neurologii i Neurochirurgii Uniwersytetu McGill i Montrealskiego Instytutu Neurologicznego. Wiceprezes Polskiego Instytutu Naukowego. Dyrektor Biblioteki Polskiej. Publikacje w 1990/1991 r.:

"Neurochemical approaches to the amelioration of brain injury", J. Neural Transm. (Suppl) 29:49-56, 1990.

"The effect of pentobarbital and isoflurane on glucose metabolism in thermally injured rat brain", wraz z David P. Archer, i Mary G. Elphinstone, J. Cereb. Blood Flow Metabol. 10:624-630, 1990.

"The effect of alpha adrenergic receptor blockers prazosin and yohimbine on cerebral metabolism and biogenic amine content of traumatized brain", wraz z M. Inoue i M. McGugh, J. Cereb. Blood Flow Metabol. 11:242-252, 1991.

Brała udział w 8th International Symposium on Brain Edem, June 1990, Bern, Szwajcaria i w 22nd Annual Meeting of American Society for Neurochemistry, March 1991, Charleston, S.C., U.S.A. Przedstawiła ostatnie wyniki na seminarium w grudniu 1990 w Laboratory of Cerebral Metabolism, Natural Institute of Mental Health, Bethesda, Md, U.S.A.

DR ANNA PORAY-WYBRANOWSKA

Sekretarz, skarbnik i dystrybutor polskiego programu telewizyjnego TELE-POLONICA (który od 6,5 lat daje co tydzień nowy, półgodzinny program 7 dni w tygodniu, w promieniu ca. 200 km od Montrealu).

Organizując szereg wywiadów, wzięła udział 24 razy, czy to udzielając wywiadu, czy przeprowadzając go z innymi.

Pracuje nadal nad uzyskaniem od Państwa Izrael oficjalnego tytułu "Sprawiedliwych Świata", medalu, dyplomu i prawa posadzenia drzewka ze swym nazwiskiem i napisem Poland w YAD VASHEM, w Jerozolimie*. Dotąd 35 osób (z ok. 2,500 już uznanych Polaków) otrzymało to wyróżnienie i mogą od niedawna, dostać za nie stałą pomoc finansową.

Kontynuuje także zbieranie funduszy na PRO JUSTYCJA, która je wysyła na najbiedniejszych ludzi do osobistej dyspozycji Ojca Świętego. (Ofiarodawcy otrzymują kopię ich listy i wysłanego czeku.

Jako jedna z trzech osób ze społeczności polskiej wystąpiła przed quebecką komisją t.zw. Belanger-Campeau, popierając ideę jedności Kanady.

* dla tych z Polaków, którzy ratowali Żydów w czasie okupacji.

TERESA RAKOWSKA-HARMSTONE

Profesor Political Science, Carleton University, Ottawa.

Opublikowała w 1990/91 r. następujące prace:

WARSAW PACT: POLITICAL AND MILITARY INTEGRATION; A POLITICAL ANALYSIS (Stanford, Ca.: Hoover Institution, Stanford University, 1990). Lectures sponsored by the John M. Olin Foundation, 61 pp.

"Warsaw Pact Cohesion; Demographic Trends and Ethnic Conflicts", in Lawrence Freedman and John Saunders, eds., POPULATION CHANGE AND EUROPEAN SECURITY (London; Brassey's, 1991)

"The Soviet Armed Forces; The Challenge of Reform and the Ethnic Factor" in Uri Ra'anani, ed. THE SOVIET EMPIRE AND THE CHALLENGE OF NATIONAL AND DEMOCRATIC MOVEMENTS, Boston, Mass.: Heath Lexington, 1990)

"Nationalities and the Soviet Military," in Lubomyr Hajda and Mark Beissinger eds., THE NATIONALITIES FACTOR IN SOVIET POLITICS AND SOCIETY, (Boulder, San Francisco and Oxford: Westview Press, 1990). The John M. Olin Critical Issue Series published in cooperation with the Harvard University Russian Research Center.

"Brotherhood in Arms: The Ethnic Factor in the Soviet Armed Forces", in N.F. Dresziger ed., ETHNIC ARMIES: POLYETHNIC ARMED FORCES FROM THE TIME OF THE HABSBURG TO THE AGE OF

SUPERPOWERS, (Waterloo, Ont.; Wilfrid Laurier University Press, 1990).

"Communist Regimes' Psychological Warfare Against their Societies; the Case of Poland, in Janos Radvanyi, ed. PSYCHOLOGICAL OPERATIONS AND POLITICAL WARFARE IN LONG-TERM STRATEGIC PLANNING (New York: Praeger, 1990). Forces

PROF. ANDRZEJ RUSZKOWSKI

Profesor emerytus Wydziału Komunikacji Społecznej na Uniwersytecie Św. Pawła w Ottawie, vice-prezes PINu.

Artykuł prof. Ruszkowskiego p.t. "La Communication Sociale: parent pauvre du Code de Droit Canonique" ukazał się w wydawanym w Niemczech czasopiśmie "Communicatio Socialis" (R.1990, nr.2, str.3-14).

W 18 numerze "Znaków Czasu" (str.183-195) ukazał się artykuł pt."Sobór Watykański II a środki masowego przekazu".

JERZY SKRODZKI

Ekonomista, działacz społeczny, autor wielu artykułów dotyczących spraw polskich, ukazujących się w prasie kanadyjskiej i polonijnej. Kontynuuje wysyłkę paczek do Polski, przeznaczonych dla byłych żołnierzy AK i ich rodzin. Dotychczas wysłał 1531 paczek. Otrzymał w 1990 roku Krzyż Kawalerski Polonia Restituta za prace niepodległościowe i społeczne.

PROF. RYSZARD SOKOŁOWSKI

Profesor w Instytucie Literatur Nowożytnych, University of Ottawa. Przewodniczący (od lipca 1991 r.) Wydziału Filologii Słowiańskiej.

Opublikował książkę p.t. "The Poetry of Mikołaj Sęp-Szarzyński", Otto Harrassowitz, Wiesbaden, 1990.

Przygotowuje do druku wersję angielską Słowackiego "Kordian". Organizuje międzynarodową konferencję p.t. "Slavic Drama The Question of Innovation" (z uczestnictwem Tadeusza Różewica), 2-4 maja 1991 r., University of Ottawa.

JOHN STANLEY

Od 21 do 26 lipca 1990 r. uczestniczył w IV World Congress for Soviet and East European Studies w Harrogate, Yorkshire, gdzie wygłosił odczyt p.t. "The Constitution of 3 May 1791 as a Document of the Enlightenment".

Od września do grudnia 1990 wykładał na School of Continuing Studies, University of Toronto, "Eastern Europe under the Habsburgs, 1526 - 1918".

Jesienią 1990 r. opublikował dwa artykuły w specjalnym numerze Canadian Slavonic Papers (Vol. XXXI, no. 2) Essays in Honor of Peter Brock:

"Adaptation of the Napoleonic Political Structure in the Duchy of Warsaw (1807-1813)", "Canadian Slavonic Papers, Vol. XXXI, no. 2 (June 1989),

"Bibliography of Scholarly Writings by Peter de Beauvoir Brock," Canadian Slavonic Papers, Vol. XXXI, no. 2 (June 1989).

Przygotowuje obecnie pracę na temat mniejszości narodowych polskich w okresie międzywojennym.

DR. LUCJAN WĘGROWICZ

Profesor na Wydziale Inżynierii Elektrycznej Uniwersytetu McGill w Montrealu. Członek senior IEEE, specjalista w przemyśle elektronicznym. W roku akademickim 1990/91 prowadził seminarium z metod matematycznych w elektrodynamice dla studentów, doktorantów i pracowników naukowych. Uczestniczył również w pracach naukowo-badawczych. Latem 1990 wziął udział w 1990 IEEE AP-S International Symposium and URSI Meeting w Dallas, Tx., gdzie wygłosił referat pt. "Experimental Verification of the Theoretical Prediction of the Far Field Characteristics of Patch Radiators".

STEFAN WŁADYSIUK

Bibliotekarz Biblioteki Polskiej w Montrealu, Sekretarz Polskiej Fundacji Społeczno-Kulturalnej w Quebec'u, członek Komisji Nadzorczej Polonijnej Kasy Kredytowej w Montrealu. W lipcu 1990 roku wziął udział w II Polonijnych Warsztatach Bibliotecznych organizowanych przez Towarzystwo "Wspólnota Polska" i Bibliotekę im. Raczyńskich w Poznaniu, na temat prowadzenia bibliotek polonijnych. Wraz z prof. Hanną M. Pappius napisał artykuł o Bibliotece Polskiej do Księgi Pamiątkowej Stałej Konferencji Muzeów i Bibliotek Polskich na Zachodzie.

PAWEŁ WYCZYŃSKI

Emerytowany profesor literatury Francusko-Kanadyjskiej na Uniwersytecie Ottawskim. Badacz w Centrum Badań nad cywilizacją francuskiej Kanady przy Uniwersytecie Ottawskim. Wydał następujące książki: "Les textes poetiques du Canada francais", vol 3, 1827-1837, Montreal, Fides, 1990, lxx, 743 p. (w współpracy z Yolande Grise, Jeanne d'Arc Lortie i Pierre Savard). "Nelligan, 1879-1941, Biographie", drugie wydanie, Montreal, Fides, 1990, xvi, 635 p. Opublikował również następujące artykuły: "Alain Hovic, createur d'images" w Poesie de l'Hexagone. Montreal, L'Hexagone, 1990, p. 145-158. "Nelligan createur" (w druku), Societe d'histoire et de genealogie d'Ottawa.

MARIA F. ZIELINSKA

Dyrektor Multilingual Bibloservice przy Bibliotece Narodowej w Ottawie.

Funkcje zawodowe i społeczne:

Przewodnicząca IFLA - Section of Library Services to Multicultural Populations. Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego 2-jej sesji naukowej poświęconej automatyzacji bibliotek wielo-

języcznych, New Delhi, 1991.

Członek Zarządu STP Oddział Ottawa, współredaktor Biuletynu. Przewodnicząca Komitetu obchodów 50-lecia Stowarzyszenia Techników Polskich w Kanadzie oraz delegat Koła Pań przy STP do KPK.

Udział w konferencjach:

- American Library Association Annual Conference, Chicago.
- Canadian Library Association, Ottawa (organizator sesji o bibliotekach dla mniejszości narodowych i prelegent).
- IFLA Annual Conference. Sztokholm i IFLA sesja naukowa w Eskilstuna (Szwecja).

Publikacje:

- "Scandinavian Public Libraries provide model services to ethno-cultural communities", EMIE Bulletin, v.8 no 2, winter 1990-91, p. 1-3.
- "The challenge of audiovisual library services to Canada's culturally diverse society. Part 1: The national level" AV in Action 6: Listen to your language, p. 38-46.

Nowi członkowie przyjęci do P.I.N.u
w roku akademickim 1990/91

Jadwiga Maria Byszewski (Markham)
Maria Irena Darska (Ottawa)
Barbara Maria Kasińska (Toronto)
Valdas (Waldemar) Samonis (Toronto)
Tamara Trojanowska (Toronto)

Z żałobnej karty

Ludwik Kos Rabcewicz-Zubkowski

12 stycznia 1991 roku zmarł nagle profesor dr Ludwik Kos Rabcewicz - Zubkowski, wybitny naukowiec, specjalista z dziedziny prawa międzynarodowego i porównawczego, prezes Oddziału Ottawskiego Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie.

Urodzony z początkiem I Wojny Światowej w okolicy Petersburga ; dorastający w oswobodzonej Warszawie, ukończył tam studia prawnicze i rozpoczął aplikację sądową. Od wczesnej młodości garnał się do pracy społecznej, najpierw jako harcerz w Gimnazjum Zamoyskiego, potem jako współzałożyciel Związku Młodych Prawników i jego sekretarz generalny od czerwca 1939 roku. Z wybuchem II Wojny Światowej zmobilizowany do służby w oddziałach łączności na terenie Wileńszczyzny, po klęsce wrześniowej znalazł się na terenie Litwy. Po nieudanych próbach wyjazdu na Zachód przez Japonię, przedostał się do Warszawy, gdzie zdał egzamin sądowy i rozpoczął aplikację adwokacką. Praca w podziemnej AK i w Delegaturze Rządu Londyńskiego kończy się aresztowaniem podczas powstania warszawskiego i obozem w Niemczech. Uwolniony po klęsce niemieckiej dociera do Paryża i rozpoczyna studia doktoranckie, współpracując jednocześnie z miejscowym Kołem Polskiego Stowarzyszenia Akademickiego "Veritas", a za jego pośrednictwem z Międzynarodowym Ruchem Inteligencji Katolickiej "Pax Romana". W roku 1948 wyjeżdża do Kanady, która przez czterdzieści z górą lat stała się jego drugą ojczyzną. Najpierw w Montrealu, potem w Ottawie. W Montrealu wykłada na Université de Montreal w programie studiów slawistycznych. Zostaje tłumaczem przysięgłym, jako biegły w sześciu językach : polskim, francuskim, angielskim, rosyjskim, niemieckim i hiszpańskim. Wpisany na listę adwokatów współpracuje z Polskim Instytutem Naukowym w Kanadzie, a przez dwa lata pełni w nim funkcje Sekretarza Generalnego. Jest wielokrotnie doradcą Kongresu Polonii Kanadyjskiej.

Po przejściu na emeryturę nie ustaje w pracy, lecz zakłada pod auspicjami swego uniwersytetu, Kanadyjskie Centrum Arbitrażu Handlowego. Doprowadza do powstania pod swym przewodnictwem Międzynarodowej Federacji grupującej instytucje arbitrażu 35 państw z pięciu kontynentów. Czynny jest ponadto w innych międzynarodowych organizacjach prawniczych zwłaszcza w dziedzinie prawa karnego i porównawczego.

Jego wytrwała praca organizacyjna połączona była z nieustanną pracą naukową. Wyrazem jej niech będzie imponująca lista publikacji, w tym kilkunastu książek i kilkudziesięciu artykułów w językach: polskim, francuskim, angielskim i hiszpańskim. Specjalnie cenne były dla społeczności polskiej jego książki: "Sir Casimir Stanislaus Gzowski" (1959), o najwybitniejszym emigrancie z naszego kraju do Kanady; "The Poles in Canada" (1968), o

wkładzie polskich emigrantów do życia kanadyjskiego. Dzięki swym publikacjom w języku francuskim Ludwik Kos Rabcewicz-Zubkowski zajmuje poczesne miejsce w monumentalnym słowniku "Dictionaire des auteurs de langue francaise en Amerique du Nord", wydanym rok temu w Montrealu pod redakcją Pawła Wyczyńskiego. Miarą uznania jego działalności na terenie Ameryki Południowej jest wydana w tymże czasie gruba księga pmiatkowa na jeo cześć pt. "El Arbitraje en el Derecho Latinoamericano y Espanol", którą mu wręczono w Limie wraz z dyplomem i odznaką honorowego członka miejscowej Rady Adwokackiej. Profesor Ludwik Kos Rabcewicz-Zubkowski ma również bogatą wojenną kartę. Za swoją działalność wojskową jako oficer łącznikowy i tłumacz odznaczony Medalem Wojska, Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Kampanii Wrześniowej 1939 roku, oraz Croix des Combatants Volontaires.

*Fragmenty mowy pożegnalnej, wygłoszonej przez
prof. Andrzeja Ruszkowskiego nad trumną Zmarłego.*

Alicja Poznańska - Parizeau

W październiku 1990 zmarła Alicja Poznańska-Parizeau, działaczka społeczna, pisarka i dziennikarka. Urodzona 25 lipca 1930 roku w Lunińcu pod Krakowem została sierotką w wieku 11 lat gdy rodzice zginęli w obozie koncentracyjnym. Jako młoda dziewczynka brała udział jako łączniczka w pracach podziemia w Polsce. Wywieziona do Bergen Belsen w Niemczech po powstaniu Warszawskim została uwolniona w 1945 roku.

Na zaproszenie wuja udaje się do Paryża, gdzie kończy studia uniwersyteckie na wydziale prawa. Studiuje również literaturę francuską i nauki polityczne.

W wieku 22 lat wyjeżdża do Kanady. Planowany 3-miesięczny pobyt zamienia się w stałe osiedlenie, gdyż wkrótce po przyjeździe poznaje przyszłego męża, Jacques Parizeau, który wykłada ekonomię na Ecole des Hautes Etudes Commerciales. Pobierają się w 1956 roku.

Alicja Parizeau zostawiła po sobie bogatą spuściznę literacką. Była zaangażowana w życie przybranej ojczyzny, walczyła piórem w obronie upośledzonych dzieci i niesprawiedliwości społecznej - jej zainteresowanie kryminologią było wyrazem głębokiej troski o młodzież. Była wykładowcą i ekspertem kryminologii na Université de Montreal. Wydała szereg prac naukowych z tej dziedziny, szczególnie na temat przestępczości nieletnich. W roku 1987 została odznaczona orderem Kanady (Ordre du Canada) za 12 publikacji literackich. Jej powieść "Les lilas fleurissent à Varsovie" była wyróżniona w 1982 roku w Europie nagrodą Stowarzyszenia pisarzy języka francuskiego.

Alicja Parizeau publikowała również artykuły w La Presse i w Le Devoir na tematy bieżących zagadnień społecznych i kulturalnych. Całe życie dążyła do zbliżenia Quebecu i Polski. W wyniku jej osobistych starań powstała na Uniwersytecie Warszawskim katedra Literatury Quebeckiej. Swoją postawą pokazała, że można przynależeć do dwóch kultur i dwóch tradycji. Jej twórczość literacka jest prześiąknięta przywiązaniem do Polski, kraju urodzenia i Quebecu, przybranej ojczyzny.

ALBA TAYLOR

W sierpniu 1990 roku zmarła w Montrealu po ciężkiej chorobie Alba Romer-Taylor. Urodzona w Rzymie w 1931 roku, dzieciństwo spędziła w Portugalii, Japonii, Chinach, Południowej Afryce i Anglii. W 1948 roku z rodziną emigruje do Kanady. Studia wyższe ukończyła w 1950 roku na wydziałach sztuk pięknych i nauk społecznych na uniwersytecie McGill. W roku 1956 poślubiła profesora Charlesa Taylora. Ponieważ kariera akademicka męża wymagała licznych wyjazdów, rodzina Taylorów mieszkała w Paryżu, Wiedniu, Londynie, Oxfordzie, Princeton i Jerozolimie. Alba Taylor otrzymała stopień magistra sztuk pięknych od Uniwersytetu Concordia w roku 1977. Była utalentowaną artystką. Jej rysunki sztychy i rzeźby prezentowane były na wystawach indywidualnych i zbiorowych w Kanadzie, Anglii i w Stanach Zjednoczonych.

W roku 1986 Alba Taylor przystąpiła do grupy artystów montrealskich, których dążeniem była odnowa sztuki kościelnej. Sztuka Alby Taylor jest wyrazem głębokiego życia duchowego artystki, która określała swe obrazy i rysunki jako poematy o cyklach życia - dorastaniu, śmierci i przemijaniu.

Niech pamięć po nich nie zaginie.

Warszawa, dn. 22.02.1991r.

Szanowny Panie!

Informuję uprzejmie, że Prezydent Rzeczypospolitej
Polskiej otrzymał Wasz list.

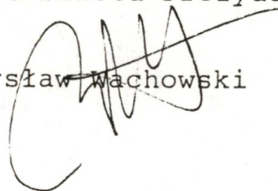
Pan Prezydent dziękuje serdecznie za życzenia
i gratulacje, a przede wszystkim za pamięć i poparcie
jakiego udzielają mu ośrodki polonijne.

Prezydent RP wierzy, że przy aktywnym udziale
wszystkich Polaków mieszkających także poza granicami
kraju zamierzone cele budowy całkowicie wolnej i
demokratycznej Polski zostaną osiągnięte.

Prezydent pozdrawia Panów, życzy wszelkiej
pomyślności, częstych i bliskich kontaktów z ojczyzną.

Dyrektor Gabinetu Prezydenta RP

Mieczysław Wachowski

Prof. Józef Lityński
Prezes PIN w Kanadzie
3479 Peel Street, McGill University
Montreal, PQ, H3A 1W7
CANADA

Józef Lityński

Narodziny Trzeciej Rzeczypospolitej

Kiedy Niemcy hitlerowskie napadły na nasz kraj we wrześniu 1939 roku, Polska była sojusznikiem dwóch najpotężniejszych wówczas ekonomicznie krajów Europy, Francji i Anglii. Militarnie każdy z tych krajów był słabszy od Niemiec (zwłaszcza Anglia), ale siły koalicji polsko-angielsko-francuskiej przewyższały siły niemieckie. Wydawało się, że utworzenie tej koalicji, która zaczęła przybierać realne kształty na wiosnę 1939 r., odstraszy Hitlera od rozpoczęcia wojny, a jeśli jednak zdecyduje się on na agresję, to tę wojnę szybko przegra. Stało się jednak inaczej i Niemcy pobiły nie tylko Polskę, ale również i Francję i zajęły większość państw europejskich. Były trzy powody tak niekorzystnego dla Aliantów rozwoju wydarzeń:

- po pierwsze armia niemiecka miała doskonałą nowoczesną doktrynę wojenną i była świetnie zorganizowana i dowodzona, a Hitler nie wahał się podjąć ryzyka bardzo śmiałych operacji;

- po drugie Francuzi, a w pewnym stopniu również Anglicy (do czasu objęcia władzy przez Churchilla), chcieli uniknąć prawdziwej wojny nawet i wtedy, kiedy już formalnie wypowiedzieli wojnę Niemcom; pozwoliło to armii niemieckiej pobić Polskę samą (3/4 wszystkich sił niemieckich zostało użyte do uderzenia na Polskę) bez zbyt dużego ryzyka katastrofy militarnej na zachodzie, gdzie Alianci dysponowali przeszło trzykrotną przewagą;

- po trzecie przyjazne dla Niemców stanowisko Rosji Sowieckiej i jej udział w końcowej fazie kampanii polskiej ułatwiły Hitlerowi pobicie przeciwników "po kolei" nie ryzykując zbytnio wojny na dwa fronty.

Hitler popełnił jednak podstawowy błąd strategiczny atakując w czerwcu 1941 r. zaprzyjaźnioną z Niemcami Rosję Sowiecką. Ten błąd przesądził właściwie o przegranej niemieckiej, gdyż nie tylko wprowadził do wojny po stronie Aliantów Armię Czerwoną (początkowo wprawdzie niezbyt silną i źle zorganizowaną), ale również przyspieszył wejście do wojny Ameryki z jej olbrzymim potencjałem przemysłowym, naukowym i ludzkim. Jest paradoksem historii, że ten błąd popełniony przez naszego najgroźniejszego wówczas przeciwnika zdecydował również o utracie przez Polskę niepodległości na okres, który trwał pół wieku. Rosja Sowiecka, która dzięki pomocy alianckiej znacznie się wzmocniła i zatrzymała ofensywę niemiecką, zaczęła stawiać żądania terytorialne (uznania granicy z końca

1940 r. z włączeniem do Związku Sowieckiego części Finlandii, państw bałtyckich, prawie połowy Polski i Besarabii), a w końcowej fazie wojny wręcz żądania kontroli nad całą Europą środkowo-wschodnią. Alianci zachodni, Anglia i USA, bojąc się podpisania przez ZSRR osobnego pokoju z Niemcami, poszli na znaczne ustępstwa wobec Stalina na konferencji w Teheranie pod koniec 1943 r. Obawy o wycofanie się Rosji Sowieckiej z koalicji antyniemieckiej, obiektywnie rzecz biorąc mało uzasadnione, postawiły Anglię i Amerykę w pozycji defensywnej w stosunku do Stalina, co zaważyło w sposób zasadniczy na końcowym wyniku drugiej wojny światowej. Pomimo olbrzymiej potęgi militarnej i przemysłowej, jaką reprezentowali pod koniec wojny Alianci zachodni, a zwłaszcza Ameryka, Stalin zdołał zrealizować wszystkie postulaty swojej agresywnej polityki. Dysproporcja między olbrzymim zwycięstwem militarnym Zachodu i negatywnymi wynikami politycznymi wojny jest trudna do wytłumaczenia. Konferencja w Jałcie w lutym 1945 r. zamiast stać się początkiem nowego porządku demokratycznego w Europie dała Rosji Sowieckiej zielone światło dla wprowadzenia aż po Łabę reżymu totalitarnego kontrolowanego przez Moskwę. Alianci zachodni nie tylko nie zrobili nic, żeby obronić ich najwierniejszego sojusznika, Polskę, przed dominacją sowiecką, ale wręcz szli Stalinowi na rękę tuszując fakty świadczące o zbrodniczym postępowaniu ZSRR wobec narodu polskiego. Najjaskrawszym tego przykładem są losy dochodzeń w sprawie zbrodni katyńskiej i raportu, jaki został opracowany na ten temat przez Kongres amerykański.

Nad Polską zapanowała noc sowieckiej dyktatury i wydawać się mogło, że będzie ona trwać równie długo, jak porządki porozbiorowe w dziewiętnastym i na początku dwudziestego wieku. Na szczęście jednak bieg historii toczył się szybciej niż w ubiegłym stuleciu, a rozwój ekonomiczny państw stał się czynnikiem najważniejszym w grze sił. W tej zaś dziedzinie Rosja Sowiecka pozostała daleko w tyle za Zachodem. Ofensywa propagandowa i dezinformacyjna, na którą tak bardzo liczyli komuniści, okazała się dużo mniej skuteczna, niż to zakładali jej organizatorzy. Również "sowietyzacja" społeczeństwa polskiego nie dawała oczekiwanych wyników, co w całej pełni okazało się w 1980 r., kiedy to powstała pierwsza między Łabą a Pacyfikiem niezależna od partii komunistycznej organizacja - Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność". Rosjanie chcieli uniknąć bezpośredniej interwencji wojskowej w Polsce ze względu na przewidywane koszty polityczne i gospodarcze. Dwie sowieckie interwencje militarne - na Węgrzech w 1956 r. i w Czechosłowacji w 1968 r. - kosztowały ZSRR bardzo dużo w dziedzinie politycznej. To one między innymi spowodowały załamanie się sowieckiej ofensywy propagandowej na Zachodzie. Dlatego też Moskwa wybrała rozwiązanie dużo wygodniejsze

- rozbicie "Solidarności" przez samych Polaków. Tej haniebnej misji podjął się gen. Wojciech Jaruzelski. Historia osądzi, czy rzeczywiście groźba inwazji sowieckiej była na tyle duża, żeby usprawiedliwić wprowadzenie stanu wojennego i aresztowanie większości działaczy "Solidarności". Już dziś wydaje się jednak mało prawdopodobne, żeby tak brutalne działanie było uzasadnione. Rosjanie mogli sobie pogratulować pełnego, jak się początkowo wydawało, sukcesu. Przy stosunkowo niewielkich kosztach politycznych udało im się zlikwidować największe zagrożenie imperium, jakie się pojawiło po drugiej wojnie światowej. Sukces jednak był pozorny. Społeczeństwo polskie nie dało się sterroryzować psychicznie i było gotowe w każdej chwili podjąć od nowa akcję zmierzającą do wyzwolenia się z totalitarnego systemu kierowanego z Moskwy. A siły sowieckiego imperium zaczęły maleć w sposób spektakularny na skutek załamania się systemu komunistycznej gospodarki. Jest rzeczą nietatwą do wytłumaczenia, w jaki sposób tak niewydajna gospodarka mogła funkcjonować przez przeszło sześćdziesiąt lat i dostarczyć środków na utrzymanie potężnej armii. Odbywało się to kosztem niestychanej nędzy prawie całej ludności (wyjątek stanowiła nomenklatura) i musiało w końcu doprowadzić do katastrofy. Co wydaje się dziwne to fakt, że ta katastrofa nie przyszła wcześniej. Jest prawdopodobne, że gdyby prez. Nixon nie został zdjęty z urzędu, a po nim przyszedłby prezydent typu Reagana lub Busha, załamanie w ZSRR nastąpiłoby już pod koniec lat siedemdziesiątych.

Gorbaczow widział nadchodzący kryzys gospodarki sowieckiej i usiłował temu zapobiec przez wprowadzenie reform ("pierestrojka"). Było już jednak za późno i "pierestrojka" zamiast zapobiec katastrofie ekonomicznej tylko ją przyspieszyła. Wiedząc, że na dłuższą metę ZSRR nie jest w stanie opanować ruchów wyzwoleniczych w krajach satelickich, a zwłaszcza w Polsce, Gorbaczow zdecydował się dać tym krajom większy margines swobody i w ten sposób rozładować napięcie. Liczył prawdopodobnie, że tą metodą uda się utrzymać "demokracje ludowe" w orbicie sowieckiej, aczkolwiek na statusie bardziej liberalnym niż dotychczas. Te rachuby też zawiodły, podobnie jak "pierestrojka". Pierwsza Polska skorzystała z uchylonych drzwi i zaczęła wymykać się spod kontroli sowieckiej. Polscy patrioci z Wałęsą na czele przekształcili niezbyt korzystny kompromis "okrągłego stołu" w pełny sukces polityczny, który pozwolił na stworzenie pierwszego niekomunistycznego rządu w Europie środkowo-wschodniej, na czele którego stanął Tadeusz Mazowiecki. Inne kraje tego regionu poszły za polskim przykładem, a Moskwa właściwie nie oponowała. Widocznie Gorbaczow uważał, że przeciwstawianie się tym ruchom jest w dalszej perspektywie skazane na niepowodzenie i zamiast tracić energię na tego rodzaju działania lepiej jest skoncentrować się na

sprawach wewnętrznych Związku Sowieckiego.

Tym razem "Wiosna Ludów" miała miejsce jesienią, a kulminacyjnym momentem był dzień 9 listopada 1989 roku, kiedy to został przerwany mur berliński. W Polsce koniec roku 1989 i początek 1990 przyniósł rozwiązanie partii komunistycznej, zmianę nazwy państwa z "Polska Rzeczpospolita Ludowa" na "Rzeczpospolita Polska" i wprowadzenie zasadniczych reform mających na celu przejście do systemu gospodarki rynkowej. Z punktu widzenia struktury politycznej państwa sytuacja nie była jednak najlepsza. Prezydentem był nadal Wojciech Jaruzelski, a w Sejmie zasiadało ciągle 65% posłów z nominacji komunistycznej; jedynie Senat pochodził z wyborów. Wyjście z impasu nie było łatwe, gdyż formalnie rzecz biorąc kadencja Sejmu miała się skończyć w 1993 r., a kadencja prezydenta dopiero w 1995 r. Gdyby ten stan zaakceptować, Polska nie tylko znalazłaby się daleko w tyle za wieloma państwami naszego regionu, ale przede wszystkim nie mogłaby wziąć w swoje ręce systemu bezpieczeństwa zarówno wewnętrznego jak i zewnętrznego, co wobec wybuchowej sytuacji w Związku Sowieckim byłoby bardzo ryzykowne. Naciski w kierunku przyspieszenia zmian politycznych wychodziły od różnych grup, ale najsilniej w tym kierunku działało ugrupowanie Wałęsy. Gen. Jaruzelski poszedł reformatorom na rękę i zgodził się podać do dymisji otwierając w ten sposób drogę do wolnych wyborów prezydenckich.

Kampania poprzedzająca wybory Prezydenta Rzeczypospolitej rozpoczęła się w październiku 1990 r. i obfitowała w ataki osobiste oraz przyniosła niezbyt miłą dla pozostałych kandydatów niespodziankę - duży sukces zupełnie nieznanego ani w Polsce ani za granicą Stanisława Tymińskiego. Tymiński posiadający potrójne obywatelstwo: polskie, kanadyjskie i peruwiańskie, otrzymał w pierwszej turze wyborów (w dniu 25.XI. 1990 r.) 24% głosów plasując się na drugim miejscu za Lechem Wałęsą, który miał 40% głosów. Szokującą niespodzianką było wyeliminowanie Tadeusza Mazowieckiego, który otrzymał tylko 18% głosów. W drugiej turze wyborów w dniu 9 grudnia 1990 r. łatwo wygrał Lech Wałęsa otrzymując 75% głosów, jednakże przy bardzo niskiej frekwencji wyborczej (53%).

Przebieg tych wyborów stanowi niewątpliwie ostrzeżenie dla działaczy politycznych w Polsce; wskazuje on, że spora część społeczeństwa jest niezadowolona ze sporów wewnętrznych i wręcz zniechęcona do udziału w życiu politycznym kraju.

Ważnym aspektem wyborów prezydenckich w Polsce była sprawa sukcesji po Drugiej Rzeczypospolitej, której legalnym reprezentantem był Prezydent Ryszard Kaczorowski i Rząd R. P. na Uchodźstwie. Powstał następujący problem: czy insygnia prawowitej władzy przechowywane w Londynie należy przekazać nowowybranemu prezydentowi bezpośrednio po

wyborach, czy też należy z tym poczekać do wolnych wyborów do parlamentu. Prezydent Kaczorowski po konsultacjach z Rządem i Radą Narodową zdecydował, że przekazanie symboli powinno nastąpić zaraz po wybraniu nowego prezydenta, jeśli tylko wybory okażą się w pełni demokratyczne. Zostały zawarte odpowiednie porozumienia z kandydatami na Urząd Prezydenta: Lechem Wałęsą, Tadeuszem Mazowieckim i Leszkiem Moczulskim. Porozumienia te przewidywały, że po wyborach prezydent-elekt zaprosi do Warszawy prez. Ryszarda Kaczorowskiego i w godnych i uroczystych warunkach nastąpi przekazanie insygniów suwerennej władzy. Uroczystość przekazania insygniów prawowitej władzy miała miejsce w dniu zaprzysiężenia Lecha Wałęsy, 22-go grudnia 1990 roku. Otrzymała się ona na Zamku Królewskim w Warszawie. Miałem zaszczyt i szczęście uczestniczenia w tej niezwyklej ceremonii, której gospodarzem był Marszałek Senatu prof. Andrzej Stelmachowski. O godzinie 16 przybył na Zamek Prezydent Ryszard Kaczorowski wraz z małżonką w towarzystwie Marszałka Stelmachowskiego. W chwilę potem przyjechał Prezydent Lech Wałęsa z małżonką. Ryszard Kaczorowski witając Lecha Wałęsę jako prawowity gospodarz Zamku. Następnie obaj prezydenci przeszli do Sali Balowej, gdzie byli zgromadzeni uczestnicy ceremonii, około 150 osób, z czego mniej więcej połowa z zagranicy. Obaj prezydenci wygłosili krótkie, lecz piękne przemówienia; przemawiał też marsz. Stelmachowski. Wszyscy trzej mówcy podkreślili niezwykle znaczenie utrzymania suwerenności Państwa Polskiego na emigracji w ciągu 51 lat obcej dominacji na ziemiach polskich. Prezydent Wałęsa podziękował działaczom emigracji, którzy niezłomnie bronili prawa Polski do niepodległego bytu.

Po uroczystościach na Zamku uczestnicy ceremonii udali się do katedry Św. Jana, gdzie kardynał Józef Glemp i biskup Szczepan Wesoly koncelebrowali uroczystą mszę św., podczas której śpiewano "Te Deum laudamus" i "Boże coś Polskę" ze słowami "Ojczyznę wolną pobłogosław Panie". Wszystkie te uroczystości były transmitowane na żywo przez telewizję w programie ogólnopolskim. Słyszałem potem, że większość Polaków spędziła to popołudnie przed telewizorami i że ceremonia przekazania insygniów suwerennej władzy wywarła na nich duże wrażenie. Wiele artykułów w prasie polskiej nazwało dzień 22 grudnia 1990 roku dniem narodzin Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej.

Upłynęło już przeszło trzy miesiące od tego pamiętnego dnia i po przejściu wzruszenia i emocji można bardziej na trzeźwo ocenić znaczenie tego, co się wtedy wydarzyło. Czy rzeczywiście dzień 22 grudnia można uważać za dzień narodzin Trzeciej Rzeczypospolitej? Moim zdaniem tak. Bo tego dnia nie tylko demokratycznie wybrany prezydent objął najwyższy urząd w państwie, ale również tego dnia spięta się kłamra między Drugą

Rzeczpospolitą, tą która nie zawahała się podjąć wyzwania największej ówczesnej potęgi militarnej świata i stanęła do walki "za wolność naszą i waszą", a tą nową Polską powstającą na gruzach systemu komunistycznego. I nie ma już zasadniczego znaczenia fakt, że Sejm ciągle jeszcze nie jest demokratycznie wybrany, a niektóre stanowiska są wciąż zajmowane przez ludzi z dawnej nomenklatury. Prezydent Rzeczypospolitej wybrany w wolnych wyborach ma dziś realną i suwerenną władzę i jest najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych, a Rząd, w którym nie ma ludzi z komunistycznej nomenklatury, kontroluje wszystkie dziedziny życia kraju. Polska stała się znów państwem niepodległym, choć biednym i mającym przed sobą wiele trudnych problemów do rozwiązania. Ta nowa Rzeczpospolita rozpoczęła swoje istnienie od przejęcia od swojej poprzedniczki insygniów suwerennej władzy, przez co automatycznie system rządów komunistycznych panujący na ziemiach polskich w latach 1944-89 został zakwalifikowany tak samo, jak inne administracje istniejące poprzednio w Polsce z woli obcych mocarstw. To nam daje wielką satysfakcję moralną i ma też znaczenie z punktu widzenia prawa międzynarodowego.

LISTA OFIARODAWCÓW na Bibliotekę Polską za okres 16 kwietnia 1990 - 12 kwietnia 1991

PATRONI BIBLIOTEKI POLSKIEJ

Fundusz Olgi Krzyczkowskiej	\$10,000
Polska Fundacja Społeczno-Kulturalna	\$ 5,000
Fundusz Wieczysty "Millenium"	\$ 5,000
Fundacja im. A. Mickiewicza	\$ 500
Olgięrd Brzeski	\$ 1,000
Władysław Wielhorski	\$ 500
Maria Czarnojańczyk-Burdick	\$ 500
Kongres Polonii Kanadyjskiej. Okręg Quebec	\$ 500
Fundusz Marii Morawskiej i Stanisława Picholtza	\$ 1,000
Edmund Danowski	\$ 500
S.P. Józefa Korczowska	\$ 500
Kama Kozłowska	
<i>pamięci zmarłego męża dr Bratka-Kozłowskiego</i>	\$ 500
Zofia Janik	\$ 501
Zbigniew Małecki	\$ 550
E.A. Witkuś	\$ 1,400
Zofia Rybikowska	
<i>pamięci zmarłego męża płk Michała Rybikowskiego</i>	\$ 600

dary w kolejności wpływów :

Leszek Kumor-Wysocki	\$ 30	Antoni Potocki	\$ 30
Anna Baryga	\$ 50	Anna Giżycka	\$ 50
Zofia Maliszewska	\$ 20	Antoni Belina-Brzozowski	\$ 25
Edmund Kostyk	\$100	Jolanta Pomian-Bławdziewicz	\$ 20
Maria Lachandro	\$ 25	Stefan Lewicki	\$ 20
W. Golubowski	\$ 15	Zbigniew Januszkiewicz	\$100
Artur Trzeciakowski	\$ 20	Jan Lesiak	\$ 25
Antoni Martynowicz	\$100	Zbigniew Czudec	\$ 25
Ryszard Poddubiuk	\$ 25	Maksymilian Kubacki	\$100
Stanisław Judek	\$ 25	Barbara Lipowski Łukasiewicz	\$ 25
Tadeusz Sołowij	\$ 30	Zw. Weteranów Polskich (MTL)	\$100
Anna Sidorowicz	\$ 50	Jerzy Korey-Krzeczowski	\$ 25
Maria Teresa Zóltowska	\$100	Stanisław Romaniec	\$ 55
Zdzisław Szeliski	\$ 30	G.J. Sobolewski	\$ 50
Mieczysław Sangowicz	\$ 50	Jerzy Korwin	\$ 25
Alicja Szczeniowska	\$200	Irena Mazurkiewicz-Kwilecka	\$ 50
Kazimierz Orlik-Ruckeman	\$ 20	Halina Tokarski	\$ 25
Józef Ursyn Niemcewiczski	\$ 10	Edmund Kowalewski	\$ 25
Izabella Jost	\$ 30	David Cynberg	\$ 50
Stanisław Knur	\$ 20	John Czetwertyński	\$ 20
Edmund Komorowski	\$ 20	Daniela Konieczny	\$ 25
Paweł Haliński	\$100	Jan Wawrzków	\$ 30
Marian Wojdan	\$ 50	P.W. Jankowski	\$ 50
Mathew i Zofia Kirste	\$ 50	Roman Znamirowski	\$ 30

Paul Deling	\$ 30	Adolf Hładyłowicz	\$ 10
Wilhelm Siemieński	\$ 20	Maria Zurman	\$ 20
Anna Bortnowska	\$ 50	Krystyna Krakowska	\$ 50
S. Janiga	\$100	Stanisław Munik	\$ 50
Anonimowo	\$ 50	Jan Gill	\$ 25
Edward Osiek	\$ 40	K. Jabłoński	\$ 25
W. Gołubiowski	\$ 15	Andrzej Gutkowski	\$150
Kazimiera Łaciak	\$ 20	Kajetan Morawski	\$ 25
Roger Morawski	\$ 25	Kazimierz Korzeniowski	\$ 20
Hanna M. Pappius	\$100	Dagna Maja Gurtler (Pełczyńska)	\$ 25
Romuald Misiewicz	\$ 40	Genowefa Czerkawska	\$ 20
Anna Szpak	\$ 20	Józef Grabas	\$ 25
Tadeusz Granosik	\$ 40	K. Stochel	\$ 20
Wanda De Roussan	\$100	Hanna i Konstanty Węgrzeccy	\$ 25
Aleksandra Wiechula	\$ 25	Józef Maria Łupiński	\$100
Teodor Domaradzki	\$100	Frank Kostro	\$ 15
Czester Kapica	\$ 25	Stanisław Czernic	\$100
Zofia Kancler	\$ 50	Maria Budnik	\$ 50
Kazimierz Michaliszyn	\$ 50	Kazimierz Matowski	\$100
Joanna i Daniel Kakowscy	\$ 25	Maria Kulczycki	\$100
Krzysztof Rudwał	\$ 50	Z. Celichowski	\$ 50
Jerzy i Mary Wiśniewski	\$ 25	Zofia i Jerzy Ruebenbauer	\$ 20
Zygmunt Borowiec	\$ 20	Leon Ligus	\$ 50
Antoni Siemak	\$ 10	Anna Biolik	\$ 50
Lucjan Chmiel	\$ 50	Maria Drabkowska-Kaczmarek	\$100
Halina Babińska	\$100	Tomasz i Barbara Pietraszek	\$ 25
Stefan i Dagna Liszkowscy	\$100	Stanisław i Danuta Biega	\$ 30
Marcin Zawadzki	US\$ 5	Edward Makula	\$ 50
Wojciech Jesień	\$ 25	Henryk Siedlikowski	\$ 20
Janusz Samolewicz	\$ 20	Michał Czupryna	\$100
Jan Jeżewski	\$ 15	Witolda Popławska	\$ 20
Jan Zajko	\$100	Edward Wołujewicz	\$ 25
Antoni Potocki	\$ 25	C. Wingrowicz	\$ 25
Eustachy Lenko	\$ 25	Michał Michniewicz	\$ 30
Daniela Agopsowicz	\$ 20	Państwo Kawernińscy	\$ 20
PKTWP grupa 2-10	\$ 50	Genowefa Głuch	\$ 50
Pensjonariusze Klubu "Rozrywka"	przy Inst. M. Curie-Skłodowskiej		\$225
Irwin Borowski	\$100	W. Czajkowski	\$150
Tadeusz Graff	\$100	Maria Zielińska	\$ 25
Adam i Bożena Merick	\$ 50	Stanisław Rola-Pleszczyński	\$100
Witold i Anna Zalewski	\$200	Danuta Podkomorska	\$100
Stanisław Mazewski	\$ 50	Janina Olejnik	\$ 25
Jan i Urszula Dynier	\$ 30	Jadwiga Chruściel	\$ 50
Stefan Lamed	\$ 35	Alfred Zbik	\$100
Leon Margulies	\$ 10	Janina Stojak	\$ 25
J. Gerlach	\$ 10	Andrzej i Urszula Nachaj	\$ 20
Róża Tarnowska	\$ 50	Paul Berliński	\$ 25
Edward H. Edwards	\$100	S. Krzanowski	\$ 25
Ryszard Urbański	\$100	Maria Zaścińska	\$ 50
Anonimowo	\$ 20	Stanisław Petruszewicz	\$ 50
Edward Szypulewski	\$ 20	Leszek Missala	\$ 50
Lech Fulmyk	\$ 10	Józef Wójcik	\$ 50
Władysław Marcinkowski	\$ 20	Jerzy Skrodzki	\$ 20
Steven Kulczycki	\$100	Zdzisław Farmas	\$ 20

J.Z.Modzelewski	\$100	Henryk Winiarski	\$ 55
Stefan Bartczak	\$ 20	Hanna Karczewska	\$ 25
Antoni Zajko	\$ 50	Izabella Pieniążek	\$ 50
Andrzej Madeyski	\$100	Hanna Poznańska	\$ 50
Dr.Stanisław Francuz	\$100	T.Gąglewicz i D.Karczewska	\$ 25
Iwona Tirado	\$ 10	Dr.Maria Beriat	\$ 5
Tadeusz Koyer	\$ 40	Teresa Zóltowska	\$100
Dr.Z.i L.Gutter	\$100	Maria Jarochowska	\$300
Anna i Andrzej Czerwińscy	\$250	Waldemar Romanowski	\$200

D A R Y D L A U C Z C Z E N I A P A M I Ę C I

dla uczczenia pamięci Alby Taylor

Państwo Kawernińscy \$ 30

dla uczczenia pamięci Stanisława Babińskiego

K. Vasak \$ 50

Mme Claude Rioux \$ 40

zamiast kwiatów na grób Aleksandra Ostrowieckiego

Łucja Dziedzic-Król \$ 25

Zamiast kwiatów na grób Janina Sławoszewskiej

Irena i Stanisław Petruszewicz \$ 25.-

dla uczczenia S.P.Tamary Rawicz

Ludgara Kozubaska-Rawicz \$ 30

dla uczczenia pamięci zmarłego pika Michała Rybikowskiego

A. i F.Bolduc	\$ 50	Guy Chabbert	\$ 25
Państwo S.Futamura	\$ 20	Polsko-Kanadyjski Instytut Dobroczynności	\$ 75
Skrzydło 310 Wilno	\$ 50	Marguerite Yoshly	\$ 25
Halina Babińska	\$ 50	Wanda Stachiewicz	\$ 20
Zachary i Eryka Awer	\$ 50	Marek Wagner	\$ 25
		M.D.Ciminera	\$ 35

pamięci zmarłego Władysława Wałęgi

G.Zimek \$ 25

Państwo Mikolajunas \$ 25

Państwo Zack \$ 15

W.Siwiec \$ 15

pamięci zmarłej Zofii Makowskiej

Hanna M.Pappius \$ 100

Olga Krzyczkowska \$ 100

Marieta Brzeska \$ 35

Jan Schreiber \$ 50

Elisabeth M.Pappius i Marc Paul Lefebvre \$ 100

**DARY NA FUNDACJĘ SPOŁECZNO-KULTURALNĄ, OD KTÓRYCH ODSETKI
PRZEZNACZANE SĄ ZGODNIE Z WOLĄ OFIARODAWCÓW NA BIBLIOTEKĘ.**

Zapis testamentowy s.p. JADWIGI MARKIEWICZ \$ 30,000

EUGENIUSZ DANOWSKI	\$ 1,500	OLGIERD BRZESKI	\$ 1,000
MONIKA MAŁECKA	\$ 1,000	ZBIGNIEW MAŁECKI	\$ 1,575
KRYSTYNA KRAKOWSKA	\$ 1,250	IRENA PETRUSEWICZ	\$ 1,000
JACQUES PARIZEAU	dla uczczenia swej żony, S.P. Alicji z Poznańskich		\$ 5,000

POLONIJNA KASA KREDYTOWA

**65 SHERBROOKE EAST, SUITE 103
MONTREAL H2X 1C4**

Tel.: 845-3534

T. RZEWUCKI - Manager

Zawiadamia wszystkich członków, że biuro Kasy jest czynne w:

PONIEDZIAŁEK - ŚRODA 10 A.M. - 3 P.M.

CZWARTEK i PIĄTEK 10 A.M. - 8 P.M.

- Polecamy specjalne konto oszczędnościowe,
- Proponujemy wysokoprocentowe depozyty terminowe,
- Płacimy procent za sumy złożone na kontach czekowych,
- Posiadamyienne oprocentowanie kont oszczędnościowych,
- Oferujemy przekazy pocztowe (international) i money order oraz czeki podróżne (American Express) oraz dogodne warunki oprocentowania pieniędzy gromadzonych na R.R.S.P.
- Polonijna Kasa Kredytowa jest włączona w system komputerowy i jej członkowie mogą korzystać ze wszystkich oddziałów Caisse Desjardins (pobieranie i wpłaty pieniędzy),
- Udzielamy pożyczek personalnych i pożyczek hipotecznych.

**POLONIJNA KASA KREDYTOWA JEST BANKIEM
POLONII**

A NIEZALEŻNA FINANSOWO POLONIA TO SIŁA

POLSKA FUNDACJA SPOŁECZNO-KULTURALNA W QUEBEC'u

65, est rue Sherbrooke, suite 103, Montreal, Quebec H2X 1C4

HISTORIA

PFSP powstała we wrześniu 1978 roku i została zarejestrowana 9 IV 1979 roku. Zaczątkiem kapitału Fundacji była suma \$ 22,000 uzyskanych ze sprzedaży ośrodka harcerskiego "Gniezno". Do tego doszły większe i małe zapisy testamentowe, donacje nowych członków i opłaty fundatorskie.

Pierwsze większe zapisy Fundacja uzyskała w latach osiemnastych. Fundusz im. zmarłego prezesa Fundacji śp. pamięci Władysława Stępienia osiągnął sumę ponad \$ 10,000. Pensjonariusz Ogniska im. Marii Curie-Skłodowskiej, p. Bolesław Lewandowski przekazał Fundacji certyfikaty bankowe na łączną sumę ponad \$ 60,000. Dwie imprezy koncertowe zorganizowane wspólnie z Polonijną Kasą Kredytową, jedna dla uczczenia pamięci ks. Popiełuszki, a druga w X rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II, przyniosły prawie \$ 10,000. W roku 1988 zmarł główny dobroczyńca Fundacji, śp. Bolesław Lewandowski, zapisując dalsze \$ 30,000 na cele Fundacji. Zdecydowano się na utworzenie Polskiej Sekcji na Cmentarzu Notre Dame des Neiges, pod nazwą Kwatery Zasłużonych Polskiej Fundacji.

NA CO IDĄ PIENIĄDZE ZBIERANE NA FUNDACJĘ.

W chwili obecnej Fundacja ma 94 Fundatorów, jej kapitał wynosi ok. \$ 500,000. Od założenia w marcu 1979 do marca 1991 roku POLSKA FUNDACJA SPOŁECZNO-KULTURALNA wypłaciła z procentów od kapitału następujące dotacje :

Koło Przyjaciół Harcerstwa	(12-krotnie)	razem	\$ 26,200
Polska Rada Szkolna	(10-krotnie)	"	\$ 24,200
Biblioteka Polska	(7-krotnie)	"	\$ 20,000
Stypendia na wyższe studia	(36 razy)	"	\$ 15,700
Chóry i zespoły taneczne	(35 razy)	"	\$ 17,800
K.P.K - Quebec	(3 krotnie)	"	\$ 1,550
Franciscan Formation Fund	(3 krotnie)	"	\$ 2,605
Inne	(45 krotnie)	"	\$ 18,859
Razem wypłacono do dnia dzisiejszego:			\$ 126,914

Po jedenastu latach istnienia i działania Polska Fundacja uważana jest za jedną z najbardziej dynamicznych organizacji polonijnych w Montrealu. Jej zarząd i Rada Administracyjna nie ustają w wysiłkach w zdobywaniu nowych członków i zwiększania kapitału.-

Cele Fundacji na najbliższą przyszłość.

Zarząd i Rada Administracyjna Fundacji zdają sobie sprawę z potrzeb kulturalnych społeczności polonijnej w Quebecu. Dlatego zdecydowaliśmy się rozpocząć wielką akcję zmierzającą do osiągnięcia następnego etapu : MILIONA DOLARÓW ! Chcielibyśmy cel ten osiągnąć na dwudziestolecie Polskiej Fundacji. Liczymy że w realizacji tego zamierzenia, spotkamy się z poparciem ze strony całej Polonii montrealskiej.

Federalny numer dla zwolnienia od podatków 0560367-2208.

**THE ACTIVITIES OF THE POLISH INSTITUTE IN THE ACADEMIC YEAR
1990/1991**

The remarkable events which took place in Eastern Europe during 1990, provided opportunity for the Polish Institute to establish contacts with democratic institutions in Poland.

In the past year, the majority of the lectures organized and sponsored by the Polish Institute dealt with recent political and economic changes in Poland. Among others, Leszek Chelminski, a Montreal engineer, and Michal Malawski, an aide to the Polish Minister of Foreign Affairs, spoke on social economic reforms under the Balcerowicz plan. Prof. J. Litynski gave an eye-witness account of the ceremony of transfer of insignia of the office of the President of the Republic from the Government in Exile to Poland's new constitutional President, Lech Walesa. Prof. Litynski, the Institute's President, took part in this ceremony as the representative of the Exiled Government in Canada.

To honour the 10th anniversary of "Solidarnosc", the Institute held a exhibition of photographs of this period by Anna Beataata Blawdziewicz. This event was co-organized with the General Consulate of Poland. It was a historical milestone for the Polish Institute because it was the first time since its inception that the Institute was able to collaborate with the Consulate as representing a democratically elected government in Poland.

As in past years, the Institute's endeavours once again concentrated on a fund-raising campaign for the support of the Polish Library in its day-to-day operations as well as for its modernization. For the fifth consecutive year, the Library Aid Committee appealed to the Polish Canadian community for operating funds. The campaign once again, has been met by a considerable and generous response.

Also in the last year, the Institute took part in promoting among its members the various government sponsored programs in counselling and establishing business in Eastern Europe.

The Institute continues its traditional cooperation with similar cultural institutions around the world, such as the Polish Institute of Arts and Sciences of America in New York, the Pilsudski Institute of London and New York, and the Polish Cultural Centre in London.

The Polish Institute regrets to inform of the passing of three distinguished members: President of the Ottawa branch of the Polish Institute, Prof. Ludwik Kos-Rabcewicz-Zubkowski; writer Alice Poznanska-Parizeau; artist and sculpturer Alba Taylor.

Members of the Board:

President:	Prof. Józef Lityński
Vice-presidents:	Prof. Hanna M. Pappius
	Prof. Andrzej Ruszkowski
Secretary Gen.:	Mr. Stanisław Latek
Treasurer:	Mr. Leopold Kurcz

**ACTIVITIES OF THE POLISH INSTITUTE LIBRARY DURING THE ACADEMIC
YEAR 1990/1991**

During the 1990/91 academic year, our endeavours mainly concentrated on the continuation of automating our library. On one hand, we are continuing to implement our agreement with McGill University Libraries to have a large portion of our academic collection included on their online catalogue, MUSE. At present, more than 1,200 titles appear in the catalogue identified by the location code "Polish Institute Library". Simultaneously, we are cataloguing all of our new acquisitions on our in-house online catalogue in order to better serve our readership. At present, we have over 1,250 regular users who in the past year borrowed over 15,500 monographs.

Over the last year, our library services were extensively used by clients interested in making business and cultural contacts in Poland, as well as by our regular membership.

The continuing growth and development of the Polish Library is only made possible through the generous financial support from the Polish community, especially from the Polish Socio-Cultural Foundation of Montreal ; the Millenium Foundation ; and the Mickiewicz Foundation of Toronto, as well as from the numerous individuals who have responded to our drive.

Among others, Dr. Olga Krzyckowska of Toronto has recently established an endowment of 10,000 dollars for the annual purchase of books. In the past year, we received many donations of valuable books from Mrs Wanda Stachiewicz, Mrs. Roza Tarnowska, Mrs. Gabriela Knobelsdorff, and Mrs. Wanda Poznanska. Mr. and Mrs. L. Grabowski donated a collection of old prints. As has been the case since our inception, the Polish Library relies heavily on the unstinting efforts of our eighteen volunteers.

The Polish Library maintains contacts with similar organizations in North America and Europe. We are continuing our collaboration with several institutions in Poland. Mr Stefan Wladysiuk, librarian, visited the National Library in Warsaw, and a workshop in Poznan on management of Polish libraries abroad.

Hanna M. Pappius remains as the Director of the Library on behalf of the Polish Institute. Mr. Stefan Wladysiuk continues as our librarian coordinating all aspects of the library activities and Ms. S. Bogdańska continues to be responsible for the cataloguing of all our material at McGill. In the last year, she attended the International Conference of Slavic Librarians, in Cambridge, England in July and presented a paper entitled " The Mission of Polish Collections in Eastern Central Canada" at the American Association for the Advancement of Slavic Studies' national conference in Washington, D.C. in October.

N.B. We are pleased to inform that we now have electronic mail which enables us to receive daily news from Poland and around the world.

Our e-mail number on the BITNET network is :
CXSWOMUSICA.MCGILL.CA

Personnel:

Founder and Curator	: Mrs. Wanda Stachiewicz, M.A.
Library Director	: Prof. Hanna M. Pappius
Librarian	: Mr. Stefan Władysiuk, M.L.S.
Cataloguing Librarian	: Ms. Sophie Bogdański, M.L.S.

Opening Hours:

Monday from 10 AM to 8 PM
Thursday from 4 PM to 8 PM
Saturday from 2 PM to 8 PM

**L'INSTITUT POLONAIS DES ARTS ET DES SCIENCES AU CANADA
ET SES ACTIVITÉS DURANT L'ANNÉE ACADÉMIQUE 1990/91**

Les énormes changements politiques survenus dernièrement en Pologne nous ont ouvert la voie aux échanges culturels avec divers institutions démocratiques au pays. C'est ainsi que nous avons accueilli à l'Institut l'automne dernier le sénateur Edward Wende, avocat bien connu des procès politiques dans les années 80. Il nous a parlé de la situation politique au pays lors des élections présidentielles. En outre, nous avons reçu à Montréal plusieurs conférenciers de marque qui nous ont parlé des différents aspects de la vie politique et économique en Pologne. Le professeur Józef Lityński, président de l'Institut Polonais des Arts et des Sciences, nous a donné ses impressions sur la cérémonie de l'inauguration du président de la République, Lech Wałęsa, à laquelle il a assisté à Varsovie.

A l'occasion du 10-ème anniversaire de NSZZ "Solidarność" et conjointement avec le Consulat général de Pologne à Montréal, on a organisé une exposition photographique des oeuvres d'Anna Beata Bławdziewicz.

Suite à la nouvelle situation politique en Pologne les rapports amicaux entre nos deux institutions sont un fait accompli; nous avons accueilli l'automne dernier le Consul général de la République de Pologne, M. Wacław Tomkowski, ainsi que M. Stanisław Brzozowski, Consul général de Pologne à Toronto.

Cette année la levée de fonds de l'Institut avait comme but la modernisation de la bibliothèque et l'informatisation de sa collection. La communauté polonaise de Montréal a répondu à notre appel avec générosité et nous avons recueilli presque \$20,000.

Comme par les années précédentes l'Institut Polonais des Arts et des Sciences a pris part dans l'organisation des cours d'été à l'Université de la culture polonaise à Rome.

En janvier nous avons appris le décès du Président de l'Institut à Ottawa le professeur Ludwik Kos Rabcewicz-Zubkowski qui avait contribué grandement à la vie culturelle et scientifique de la communauté polonaise au Canada. Le professeur Kos Rabcewicz-Zubkowski fut remplacé par le docteur A. M. Jabłoński.

Un autre aspect important de nos activités est la collaboration et les échanges avec les nombreuses institutions homologues, telles que l'Institut des Arts et des Sciences en Amérique à New York, l'Institut Józef Piłsudski de New York et de Londres, avec la Fondation Socio-Culturelle de Londres, la Société Historique et Littéraire Polonaise de Paris et d'autres.

Conseil d'administration:

Président:	Professeur Józef Lityński
Vice-président:	Professeur Hanna M. Pappius Professeur Andrzej Ruszkowski
Secrétaire:	M. Stanisław Latek
Tresorier:	M. Leopold Kurcz

LA BIBLIOTHÈQUE POLONAISE ET SES ACTIVITÉS DURANT L'ANNÉE ACADEMIQUE 1990/91

La Bibliothèque a connu en 1990/91 une autre année de croissance grâce à l'achat d'un ordinateur.

Ceci a permis la modernisation des travaux dans la bibliothèque, ainsi qu'un service aux lecteurs plus efficace. Dans les cadres de notre entente avec l'Université McGill nos plus importants volumes sont catalogués selon les normes imposées par la 'Library of Congress' et inclus dans le catalogue central de la bibliothèque universitaire, avec une mention que le livre est disponible dans la bibliothèque polonaise. Au cours de cette année nous avons réussi à cataloguer près de 1200 volumes et ce nombre grandit toujours.

Le progrès dans le domaine de la modernisation de la bibliothèque est dû à l'appui financier de plusieurs organisations polonaises, ainsi qu'aux recettes de la campagne de financement. La Fondation 'Millenium', la Fondation polonaise socio-culturelle et la Fondation Adam Mickiewicz ont contribué grandement à l'essor de notre bibliothèque. Etant donné que le prix des livres en Pologne a augmenté d'une façon astronomique, nous sommes obligés de restreindre nos achats. C'est ainsi que nous sommes particulièrement reconnaissants à Mme Olga Krzeczowska, notre ancienne collaboratrice, d'avoir offert la somme de \$10,000, dont les intérêts annuels doivent être utilisés pour l'achat de nouveaux livres. La générosité des particuliers et des maisons d'édition est une autre source de revenu. Ce sont, entre autres, l'Institut littéraire à Paris, la Société de l'histoire polonaise à Rome, la Fondation culturelle polonaise à Londres et les éditions "Znak" à Cracovie. La Bibliothèque nationale de Varsovie nous a offert des microfilms ce qui sera un début de la modernisation de nos archives des périodiques.

Le nombre de lecteurs qui fréquentaient la bibliothèque en 1990/91 s'élève à 1200 personnes. Au cours des 12 derniers mois 15,000 livres étaient en circulation.

Comme par les années passées nous avons participé à deux foires organisées par la communauté polonaise de Montréal au cours desquelles nous avons écoulé de nombreux volumes superflus pour un montant de \$2,000.

Durant l'année scolaire 1990-91 la Bibliothèque a collaboré étroitement avec les écoles polonaises de Montréal. On a organisé des visites d'enfants dans la Bibliothèque, ainsi qu'un service d'une 'bibliothèque roulante' dans une des écoles de la banlieue.

Soulignons qu'à côté des lecteurs polonais, les étudiants des collèges et universités canadiens utilisent également les services de la bibliothèque. En plus, de nombreuses personnes qui voyagent en Pologne pour explorer les possibilités d'investissements ou souhaitent offrir leurs services comme consultants viennent examiner notre collection.

Le succès de la Bibliothèque est dû en grande partie au travail de ses bénévoles - sans leur collaboration nous ne

pourrions pas fonctionner. Dix-huit bénévoles travaillent au service de prêt, cataloguent et classent les livres et s'occupent de diverses tâches de bureau. Nous leur exprimons ici notre gratitude.

En février 1991 Mlle Sophie Bogdańska représentait la Bibliothèque au Congrès des études slaves à Washington, D.C. lors duquel elle a présenté une conférence au sujet des bibliothèques polonaises de l'est et du Canada central. Nous tenons à collaborer non seulement avec les milieux professionnels au Canada et à l'étranger, mais également avec les bibliothèques en Pologne. En vue des énormes changements survenus en Pologne il est devenu possible d'entamer des échanges étroits et ouverts. L'été dernier M. Stefan Władysiuk, le bibliothécaire en chef, a visité la Bibliothèque nationale de Varsovie pour discuter les moyens d'améliorer la collaboration entre nos deux institutions. Ces contacts ont déjà porté fruit. Nous recevons des périodiques, nous échangeons des livres et informations professionnelles. Nous collaborons également avec la Conférence permanente des musées, archives et bibliothèques polonaises à l'Occident.

Le personnel:

Fondatrice et curatrice:	Mme Wanda Stachiewicz, M.A.
Directrice:	Prof. Hanna M. Pappius
Bibliothécaire:	M. Stefan Władysiuk, M.L.S.
Catalogueur:	Mlle Sophie Bogdańska, M.L.S.

Heures d'ouverture;

lundi de 10h à 20h
jeudi de 16h à 20h
samedi de 14h à 20h

N.B. Nous sommes heureux d'annoncer que nous avons présentement l'accès au service du courrier électronique ce qui nous permet de recevoir les nouvelles quotidiennes de Pologne et du monde entier.

Le code de notre 'e' courrier sur la chaîne BITNET est ;

CXSW@MUSICA.MCGILL.CA

ERRATA

Ważniejsze błędy dostrzeżone po wydrukowaniu Biuletynu

STRONA	LINIA OD GÓRY	J E S . T	P O W I N N O B Y C
4	23	Bławdziewicz	Bohdziewicz
42	19	Beataata Bławdziewicz	Beata Bohdziewicz
46	18	Bławdziewicz	Bohdziewicz
37	Lista ofiarodawców -		Janina Kędzierska \$ 200
39	6	Iwona Tirado \$ 10	Iwona Tirado \$ 100
42	43	sculpturer	sculptress

